

Evje og Hornnes kommune
- hjertet i Agder

Kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan 2023 – 2026

og

Årsbudsjett 2023

Vedtatt i kommunestyret 15.12.2022

Visjon:

Hjertet i Agder

Overordnet målsetting:

Videreutvikle Evje og Hornnes til et pulserende regionsenter i Agder

Innhold

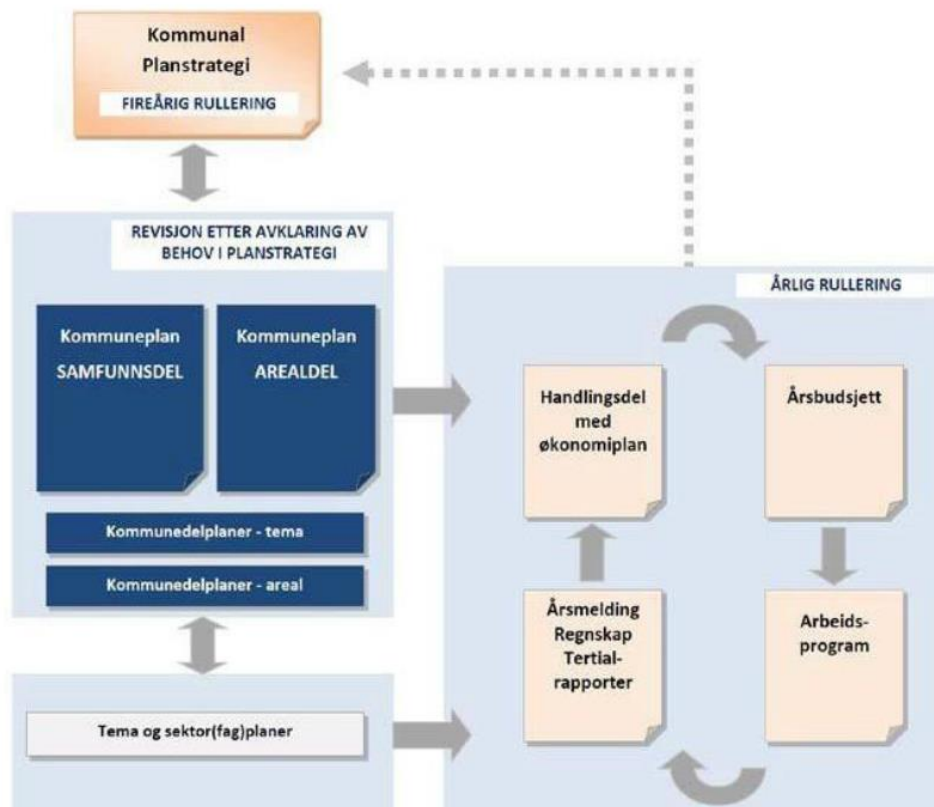
INNLEDNING	4
Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdelen	4
Handlingsdel og økonomiplanen	4
HANDLINGSDELEN – KONKRETISERING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL	5
UTVALGTE SATSINGER I HANDLINGSDEL OG ØKONOMIPLAN 2023 - 2026	6
Levekår	6
Kultur, fritid og frivillighet	8
Næringsutvikling	10
Regionsenter Evje.....	11
ØKONOMIPLANENS OBLIGATORISKE OPPSTLLINGER.	12
Forskriftsrapporter.....	12
Bevilgningsoversikt drift, budsjett og regnskapsforskriften §5-4, 1. ledd.....	12
Bevilgningsoversikt drift, til rammeområdene, budsjett- og regnskapsforskriften §5-4, 2. ledd.....	13
Bruk/avsetning fra og til bundne fond i økonomiplanperioden:	14
Økonomisk oversikt drift etter art, budsjett og regnskapsforskriften §5-6	15
Bevilgningsoversikter – investering, budsjett- og regnskapsforskriften, §5-5, 1. ledd.....	16
Økonomiplan til fordeling, budsjett og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd.....	17
Tilskudd til andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler, og utlån av egne midler, budsjett og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd.....	18
TEKSTDEL BUDSJETT 2023 OG ØKONOMIPLAN 2023 – 2026	19
Innledende kommentarer	19
Finansielle måltall i framlagt budsjett/økonomiplan	19
Netto driftsresultat.....	19
Disposisjonsfond.....	20
Gjeldsutvikling og måltall for lån	20
Egenkapital i investeringer.....	21
Andre vesentlige langsiktige forpliktelser – vesentlige beløp	21
Frie inntekter 2023 – utvikling for landet som helhet for Evje og Hornnes spesielt	22
Annet om vekst i frie inntekter, korreksjoner av/særskilte fordelinger i rammetilskuddet	23
Andre satsinger og korreksjoner i rammetilskuddet	23
Ressurskrevende brukere	24
Befolkningsutvikling	24
Skatt og rammetilskudd i økonomiplanperioden	25
Andre overordnede temaer	26
Eiendomsskatt, konsesjonskraft og naturressursskatt	26
Kraftfond (konsesjonsavgifter)	26
Lønn, pensjon og prisvekst.....	27
Finans - renter og avdrag og utbytte.....	27
Startlån	28
Arbeidet med budsjett/økonomiplan 2023 - 2026.....	29
Egenandeler, husleier, gebyrer mv.	30
Delegasjoner til kommunedirektøren i budsjettvedtaket.....	31
Søknader fra eksterne i forbindelse med budsjettet for 2023.....	31
Innarbeidede søknader/tilskudd:.....	31
Ikke innarbeidede søknader:	31

Omtale av enhetene.....	31
Felles innledning.....	31
Interkommunale samarbeid og annet eksternt.....	32
Politiske styrings- og kontrollorganer.....	35
Sentraladministrasjonen.....	35
Enhet for kultur.....	36
Hornnes barneskule.....	36
Evje barneskule.....	37
Evje ungdomsskule og voksenopplæring.....	37
Enhet for barnehage.....	38
Innledning – enhetene under helse og omsorg.....	39
Enhet for helse.....	39
Enhet for omsorg.....	42
Lokalmedisinske tjenester.....	42
Drift og forvaltning.....	43
Selvkost.....	44
Investeringsbudsjettet.....	44
Framtidige investeringsbehov.....	44
Investeringsprosjekter i økonomiplanperioden.....	44
Formelt grunnlag.....	46
Kommunestyrets vedtak 15.12.22.....	48

INNLEDNING

Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdelen

Handlingsdelen er en konkretisering av kommuneplanens samfunnsdel. Handlingsdelen angir hvordan kommuneplanen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.

Figur 1. Det kommunale plansystemet.

Handlingsdel og økonomiplanen

Handlingsdelen er delt inn etter tema på samme måte som kommuneplanens samfunnsdel. Denne delen peker på hvordan strategier og føringer skal følges opp, anbefalte utredninger og planer, prosjekter og enkelttiltak som det skal jobbes med.

I Evje og Hornnes kommune har man valgt å samordne handlingsdelen med økonomiplanen. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte. Det skal være midler til å dekke utgifter og oppgaver som er satt opp i planen.

Økonomiplanen er 4-årig og skal revideres hvert år. I Evje og Hornnes kommune vedtas den sammen med årsbudsjett for kommende år.

HANDLINGSDELEN – KONKRETISERING AV KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i juni 2018. Kommunens visjon ble fastsatt til «*Hjertet i Agder*». Den overordnede målsetningen er «*videreutvikle Evje og Hornnes til et pulserende regionsenter i Agder.*» Verdier som er valgt i kommuneplanen er «*åpenhet, trygghet, engasjement og utvikling.*»

Det er viktig at kommuneplanen er levende og gjenspeiler seg i årsbudsjett og økonomiplan. I Evje og Hornnes kommune utgjør økonomiplanen kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven §11-1 fjerde ledd, og denne rulleres dermed i denne saken.

Når satsingsområder skal med i økonomiplan og budsjett, vil det være økonomiske begrensninger for hva man kan gjennomføre. En god del tiltak kan gjennomføres innen eksisterende rammer. Andre tiltak krever økonomi, og da må det enten settes av midler, eller tiltaket må utsettes/ikke gjennomføres. Det vil ikke være midler til å gjennomføre alt som er ønskelig, det gjelder derfor å satse mest mulig målrettet for å få en best mulig gjennomføring av planen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være et viktig redskap for utviklingen i kommunen i neste 10-års periode. Etter vedtak av planen ble det høsten 2018 gjennomført et arbeid i enhetsledergruppa for å konkretisere planen og få på plass tiltak som skal gjennomføres i planperioden. I planen som legges fram nå er tiltakene gjennomgått og justert. Enhetsledergruppa har jobbet med kommuneplanen og tiltakene i forbindelse med budsjettprosessen i 2022, og dette er hensyntatt i dette dokumentet. I årsrapportene vil det hvert år komme tilbakemelding på vedtatte tiltak.

I kommuneplanen er det vedtatt følgende satsingsområder, med følgende temaområder under disse:

Levekår

- Tidlig oppdagelse og innsats
- Samfunnssikkerhet
- Tilrettelegging

Kultur, fritid og frivillighet

- Identitet
- Lokalhistorie og kultur
- Forutsigbarhet og samarbeid
- Mangfold og kvalitet
- Barn og unge

Næringsutvikling

- Kompetanse
- Landbruk
- Reiseliv og turisme
- Nærings- og handelsutvikling
- Utbygging

Regionsenter Evje

- Vekst og utvikling
- Kultur og opplevelse
- Trafikalt knutepunkt
- Regionen som bosted
- Evje som tettsted og handelssenter

For hvert temaområde er det mål, strategier og føringer.

De kommende sidene er bygd opp etter samme modell som kommuneplanens samfunnsdel: Vi viser her mål, strategier og føringer innenfor hvert satsingsområde i økonomiplanperioden. Det er videre foreslått konkrete tiltak under de ulike føringene, dette utgjør handlingsplanen.

UTVALGTE SATSINGER I HANDLINGSDEL OG ØKONOMIPLAN 2023 - 2026

Levekår

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av		
Vi skal legge til rette for at alle skal føle trygghet og tilhørighet.	God kvalitet på tilbudet som gis	Jobbe for å være i front når det gjelder å skaffe kompetent personale, gjennom etter- og videre og rekruttering.	Kompetanseplan for barnehage, voksen-opplæring, grunnskole, helse og omsorg	2023		
			Utarbeide modell for lederrekruttering	2023		
			Utarbeide modeller for å beholde og rekruttere ansatte.	2023		
		Arbeide for å styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom tjenestene med fokus på god kvalitet	Større fokus på utforming av helhetlig tjenestetilbud på alle områder.	2023-2026		
				Sørge for mest mulig effektiv bruk av kommunes samlede ressurser, bl.a. via digital transformasjon.	2023-2026	
				Vurdere organisering og lokalisering av ulike tjenester.	2023-2026	
				Utnytte mulighetene ved at vi går inn i ikt Agder. 2023: Innføring av nytt ERP-system (økonomi)	2023-2026	
					50 % stilling til drift og vedlikehold	2023
		Fokus på å løse problemer ved å ta tak i dem tidlig	Videreutvikle modell for tidlig innsats i barnehage og skole	Deltar i Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis (2022-2025)	2023-2025	
				Kommunal plan for forebygging av omsorgssvikt og utvikling av adferdsvansker	2023	
		Lytte til og involvere brukerne slik at de kan gjøre gode valg	Sørge for oppdatering og aktiv bruk av oversiktsdokument folkehelse som grunnlag for tjenesteutvikling	Oppdateres årlig og danner grunnlag for planarbeidet i kommunen	2023-2026	
		Barnehage- og skolemiljø med nulltoleranse mot mobbing	Arbeide for å videreutvikle skolehelsetjenesten	Følges opp i sammenheng med oppvekstreformen og kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis	2023-2025	
				Jobbe for etablering av miljøteam i skolen	Realisering av stilling som miljøveileder i barneskolene fra august 2023	2023-2024
Helhetlig og langsiktig satsing i rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid (SLT)	Videreføre arbeidet med samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak	Utarbeide handlings- og tiltaksplan mot vold i nære relasjoner.	2023			
		Revidere interkommunal ruspolitisk handlingsplan	2023			
		Følge opp tiltak i handlingsplan mot barnefattigdom	Rullere plan 2023. Sees i sammenheng med kommunal plan for forebygging av omsorgssvikt og utvikling av adferdsvansker	2023		
		Følge opp boligpolitisk handlingsplan	Rullering av planen, med tillegg av boligsosial handlingsplan	2023		

Forts. levekår

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Vi skal skape trygghet for innbyggerne med hensyn til liv, helse og eiendom	Bærekraftig samfunnsutvikling	Stimulere til mer effektiv energibruk av alternative energiformer og mer klimavennlige løsninger	Prioritert midler fra næringsfond, som sammen med midler fra Evjemoen Næringspark skal gi næringslivet mulighet på å søke på midler til energi- rådgivning, tilskudd til energisparende tiltak og miljøsertifisering	2023
	Begrense forurensning	Revidere klima og energiplan	Ny kommunedelplan for klima og energi	2023
	Sikkert samfunn	Følge opp handlingsdel i kommunens trafikksikkerhetsplan	Fortau Alfred Uglandsvei Fortau langs Gymnasvegen	2023 2024-2025
Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Vi skal sørge for at alle får hjelp til å mestre hverdagens utfordringer	Bidra til en trygg alderdom	Tilrettelegge for at eldre kan bo i eget hjem lengst mulig	Videreutvikle hjemme- tjenestetilbudet. Bedre tilrettelegging og hverdagsrehabilitering.	2023-2026
		Jobbe for å ta i bruk velferdsteknologi	Vurdere innkjøp av nye digitale trygghetsalarmer	2023-2024
			Vurdere anskaffelse av medisindispensere for tjenestemottakere der dette er hensiktsmessig	2023-2024
			Prøve ut robotstøvsugere hos hjemmehjelpsmottakere	2023-2024
	Fokus på samarbeid mellom fagområder	Legge til rette for medvirkning i planprosesser	Involvering i arbeid med plan for klima og energi	2023-2026
	Fremme likestilling, inkludering og mangfold	Fokus på tilrettelagte tilbud til ulike brukergrupper	Rullering av barnehagebehovsplanen	årlig
			50 % økning i stillinger Hovslagerveien	2023
		Jobbe for å bevare og skape nye møteplasser	Tilskudd til nybygg ved Evje kirke	2023
	Ruste skolen til å kunne gi et godt grunnskoletilbud og ta imot framtidig befolkningsvekst.	Jobbe for utbedring av uteareal/ nærmiljøanlegg i kommunen	Ferdigstilling nærmiljø-anlegg Evje-skolene	2023
Utvikle voksenopplæring til et attraktivt ressurscenter	Videreutvikle voksenopplæringstilbudet i samarbeid med offentlige tjenester.	Interkommunalt tilbud med Evje som vertskommune		

Kultur, fritid og frivillighet

Lokalhistorie og kultur				
Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Aktiv bruk av vår lokalhistorie og kulturarv.	Synliggjøre lokalkulturen	Utrede Hornnes hjelpefengsel som kulturminne og møteplass	Utvikle Hornnes hjelpefengsel	2023-2026
	Styrke lokalkunnskapen	Jobbe for aktiv bruk av lokalhistorie og kulturminner i barnehage, skole og kulturskole	Bruke den kulturelle skolesekken	2023-2026
	Bevare og viderefremme kulturarven	Arbeide for å øke fokus på lokal mat som kulturhistorie	Bruke den kulturelle skolesekken og den kulturelle spaserstokken	2023-2026
			Jobbe med å etablere kulturminnestier	Kultursti Verksmoen
Identitet				
Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Skape tilhørighet og fellesskap for alle	Skape bevissthet og stolthet over vår historie og kulturarv.	Videreutvikle tilbud i de nasjonale ordningene som den kulturelle skolesekken og den kulturelle spaserstokk	Lokal plan for den kulturelle skolesekken	2023-2026
			Program for den kulturelle spaserstokken (vår og høst)	årlig
		Arbeide for å registrere og tilrettelegge for bruk av kulturminner	Toalett, parkering og informasjon i tilknytning til 1000-års stedet på Verksmoen	2023-2024
Forutsigbarhet og samarbeid				
Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Utvikle tettere samarbeid mellom frivillige og kommunen	Legge til rette for gode rammebetingelser	Synliggjøre muligheten for å delta i frivillig arbeid	Informasjonsarbeid og synlig-gjøring i samarbeid med Frivilligsentralen	2023-2026
		Arbeide for å styrke samarbeidet mellom kommunen og frivillige	Samarbeide om enkelte aktivitet dager og arrangere dagligmøter med frivilligheten	2023-2026
	Verdsette det frivillige arbeidet	Arbeide for å markere frivilligdagen	Dele ut Frivillighets-prisen	2023-2026

Forts kultur, fritid og frivillighet

Mangfold og kvalitet				
Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Vi skal ha et mangfold av aktiviteter for alle aldersgrupper	Fokus på å legge til rette for aktiviteter som er tilgjengelige for alle	Arbeide for et fritidstilbud som er helsefremmende og av høy kvalitet.	Fritidstilbud i gruppe for barn med nedsatt funksjonsevne	2023-2030
		Jobbe for å styrke nærfriluftslivet gjennom etablering av sentrumsnære turstier	Dagsturhytta	2023
	Kultursti Verksmoen		2023-2024	
	Arbeide for å utvikle bredere spekter av anlegg og aktivitetstilbud innen kultur, idrett og friluftsliv	Lage ny kulturplan (fagplan) som danner grunnlag for satsing i enheten framover	2023	
		Årlig rullering av handlingsdelen i kommunedelplan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet og folkehelse	årlig	
		Årlig dialogmøte med idrettsrådet	årlig	
		Årlig utlysning av spillemidler	årlig	
	Arbeide for en plan for utvikling og drift av turløyper i nærområdet	Temaplan for sti og løyper	2023	

Næringsutvikling

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Vi skal ha økt besøkstall i kommunen	Synliggjøring av aktiviteter	Jobbe for bedre kommunal informasjon	Fokus på åpenhet og lettere tilgjengelig informasjon på arkiv og innsynsystemer.	2023-2030
			Videreutvikle kommunal turistinformasjon på biblioteket	2023-2030
			Jobbe med ny hjemmeside og løsning for elektroniske skjema	2023
	Styrke egen identitet	Jobbe for skilting og tilrettelegging av turstier	Ny skilting Flåt gruveområde.	2023
	Knytte kommunen sterkere sammen	Jobbe for å få en sammenhengende tursti Dåsnes – Evjemoen- Evje	Kultursti Verksmoen	2023-2024
Utbygging				
Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Tilby attraktive utbyggingsarealer	God infrastruktur	Legge til rette for en bærekraftig utnyttelse av arealer til boligbygging, fritidsbebyggelse og næring	Revidering av reguleringsplan for Grenjå	2023
	Ha spesielt fokus på næringstomter	Legge til rette for næringstomter nært tilknyttet riksvei 9	Utvikle næringsområde Syrtveit	2023-2026
Landbruk				
Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Vi skal ha et aktivt landbruk	Synliggjøre og legge til rette for mangfoldet innen jordbruk og skogbruk, og verdien av dette.	Jobbe for å ha tilskudd til investeringer som sikrer et aktivt landbruk i kommunen	Kommunalt landbruksfond	årlig
		Videreføre kommunens samarbeid med Landbrukets dag	Kommunen har egen stand	årlig

Regionsenter Evje

Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Få flere innbyggere til kommunen	Tilby et variert tilbud innen utdanning	Jobbe for å sikre attraktive og varierte utdannings-program ved Setesdal videregående skole	Innspill til saker/høringer i fylkeskommunen	2023-2026
Evje som tettsted og handelssenter				
Mål (Kommuneplan)	Strategier (Kommuneplan)	Føringer (Kommuneplan)	Tiltak (Handlingsplan)	Gjennomføres i løpet av
Levende sentrum til enhver tid	Sentrumsutvikling Møteplasser	Utrede muligheten for etablering av bibliotek og offentlige servicetjenester i sentrum	Vurdere mulighet og kostnader for bibliotek i sentrum	2023-2024

ØKONOMIPLANENS OBLIGATORISKE OPPSTILLINGER.

De følgende sidene inneholder økonomiplanens og årsbudsjettets obligatoriske oppstillinger med kommentarer. Tallene er holdt i 2023-kroner.

Forskriftsrapporter

Bevilgningsoversikt drift, budsjett og regnskapsforskriften §5-4, 1. ledd

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift							
Økonomiplan							
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Regulert budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
Generelle driftsinntekter							
Rammetilskudd	-153 039	-149 400	-148 200	-159 200	-162 400	-163 500	-163 600
Inntekts- og formuesskatt	-95 251	-93 500	-103 000	-99 900	-100 000	-100 300	-100 500
Eiendomsskatt	-3 965	-4 360	-4 175	-4 375	-5 175	-5 175	-5 175
Andre generelle driftsinntekter	-2 121	-2 275	-2 275	-2 463	-2 431	-2 391	-2 365
Sum generelle driftsinntekter	-254 376	-249 535	-257 650	-265 938	-270 006	-271 366	-271 640
Netto driftsutgifter							
Sum bevilgninger drift, netto	243 407	243 283	250 370	264 154	258 909	258 519	257 492
Avskrivninger	17 865	17 500	17 500	18 700	18 700	18 700	18 700
Sum netto driftsutgifter	261 271	260 783	267 870	282 854	277 609	277 219	276 192
Brutto driftsresultat	6 895	11 248	10 220	16 916	7 603	5 853	4 552
Finansinntekter/Finansutgifter							
Renteinntekter	-1 165	-1 985	-2 585	-4 620	-4 745	-4 840	-4 920
Utbytter	-5 078	-5 330	-11 530	-23 200	-12 000	-12 000	-10 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	3 930	5 535	7 565	12 764	14 462	14 966	15 216
Avdrag på lån	10 864	11 100	11 425	12 416	12 951	12 977	13 472
Netto finansutgifter	8 550	9 320	4 875	-2 640	10 668	11 103	13 767
Motpost avskrivninger	-17 865	-17 500	-17 500	-18 700	-18 700	-18 700	-18 700
Netto driftsresultat	-2 419	3 068	-2 405	-4 424	-429	-1 744	-381
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	1 741	248	2 112	1 063	235	879	905
Avsetning til bundne driftsfond	6 360	964	1 414	1 100	1 194	1 299	1 487
Bruk av bundne driftsfond	-5 681	-2 780	-2 880	-3 384	-975	-844	-708
Avsetning til disposisjonsfond	970	0	3 660	5 645	0	409	0
Bruk av disposisjonsfond	-971	-1 500	-1 900	0	-25	0	-1 303
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	2 419	-3 068	2 405	4 424	429	1 744	381
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	0	0	0	0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0	0

(Kommentar: Det gjøres oppmerksom på at regulert budsjett 2022 ikke er endelig, dette er regulert budsjett på det tidspunkt da budsjettet ble vedtatt. Dette gjelder alle forskriftsrapportene.)

Bevilgningsoversikt drift, til rammeområdene, budsjett- og regnskapsforskriften §5-4, 2. ledd

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Økonomiplan til fordeling pr. enhet								
Tall i 1000 kroner		Regnsk. 2021	Oppr. Bud 22	Regulert budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
Fra Bevilgningsoversikt:								
Til fordeling drift		243 407	243 283	250 370	264 154	258 909	258 519	257 492
Netto driftsutgifter pr. enhet								
10	Politiske styrings og kontrollorganer	2 500	2 500	2 557	2 737	2 578	2 737	2 578
	Justering for fond/overføring til investering							
	Sum politiske styrings- og kontrollorganer	2 500	2 500	2 557	2 737	2 578	2 737	2 578
26	Sentraladministrasjonen	16 909	18 735	18 993	19 826	19 626	19 620	19 614
	Justering for fond/overføring til investering	160	-150	-150	-150	-100		
	Sum sentraladministrasjonen	17 069	18 585	18 843	19 676	19 526	19 620	19 614
32	Kultur	4 737	5 032	5 391	5 997	5 620	5 620	5 620
	Justering for fond/overføring til investering	30	-166	-166	-277			
	Sum enhet for kultur	4 767	4 866	5 225	5 720	5 620	5 620	5 620
33	Interkommunale samarbeid og annet eksternt	37 638	37 425	37 425	41 480	38 104	38 186	38 379
	Justering for fond/overføring til investering							
	Sum interkommunale samarbeid og annet eksternt	37 638	37 425	37 425	41 480	38 104	38 186	38 379
35	Hornnes skule	13 425	12 954	13 268	13 371	13 065	13 065	13 065
	Justering for fond/overføring til investering	-14						
	Sum Hornnes skule	13 411	12 954	13 268	13 371	13 065	13 065	13 065
36	Evje Barneskule	21 668	21 527	21 939	22 823	22 818	22 818	22 818
	Justering for fond/overføring til investering	-241		0				
	Sum Evje barneskule	21 427	21 527	21 939	22 823	22 818	22 818	22 818
37	Evje ungdomsskule og vaksenopplæring	19 865	19 607	20 023	21 340	21 951	21 951	21 648
	Justering for fond/overføring til investering	212		0				
	Sum Evje ungdomsskule og vaksenopplæring	20 077	19 607	20 023	21 340	21 951	21 951	21 648
38	Enhet for barnehage	20 584	19 238	19 204	21 167	20 680	20 680	20 680
	Justering for fond/overføring til investering	-250			-75			
	Sum enhet for barnehage	20 334	19 238	19 204	21 092	20 680	20 680	20 680
41	Enhet for helse	42 839	41 195	38 177	41 872	44 171	44 982	44 811
	Justering for fond/overføring til investering	-358	-434	-434				
	Sum enhet for helse	42 482	40 761	37 743	41 872	44 171	44 982	44 811
46	Enhet for omsorg	46 148	48 003	52 158	49 593	49 594	49 594	49 594
	Justering for fond/overføring til investering	349						
	Sum enhet for omsorg	46 497	48 003	52 158	49 593	49 594	49 594	49 594
49	Lokalmedisinske tjenester	1 582	1 551	1 551	1 684	1 347	1 347	1 347
	Justering for fond/overføring til investering	-63						
	Sum lokalmedisinske tjenester	1 519	1 551	1 551	1 684	1 347	1 347	1 347
52	Drift og forvaltning	27 336	26 542	32 694	29 741	28 341	27 541	27 541
	Justering for fond/overføring til investering	2 412		450				
	Sum enhet for drift og forvaltning	29 748	26 542	33 144	29 741	28 341	27 541	27 541
53	Selvkost	383	629	629	852	30	-111	-388
	Justering for fond/overføring til investering	-517	-1 082	-1 082	-1 276	-59	75	388
	Sum selvkost	-134	-453	-453	-424	-29	-36	0
90	Rammetilskudd skatt, og finans	-6 618	-9 895	-11 585	-4 516	-5 204	-5 699	-6 005
	Justering for fond/overføring til investering		59	59				
	Sum rammetilskudd, skatt og finans	-6 618	-9 836	-11 585	-4 516	-5 204	-5 699	-6 005
91	Reservert for lønn/pensjon	-6 882	-1 759	-2 054	-3 812	-3 812	-3 812	-3 812
	Justering for fond/overføring til investering							
	Sum reservert for lønn/pensjon	-6 882	-1 759	-2 054	-3 812	-3 812	-3 812	-3 812
	Evjetun leirskole	1 293						
	Justering for fond/overføring til investering	-1 293						
	Sum Evjetun Leirskole	0	0	0	0	0	0	0
	Netto for alle enheter	243 407	243 283	250 370	264 154	258 909	258 519	257 492
	Korrigert ramme for alle enheter	243 833	241 510	248 988	262 377	258 750	258 594	257 879

Kommentar: Korrigert ramme viser den rammen som hver enhet skal følges opp på. Det betyr at det er korrigert for bundne fond, og i regnskapet også for eventuelle disposisjonsfond og overføringer til investering som er innenfor enhetens egen fullmakt.

Bruk/avsetning fra og til bundne fond i økonomiplanperioden:

Denne tabellen viser hvilke fond som er planlagt brukt i økonomiplanperioden:

Enhet	Fond	2023	2024	2025	2026
(alle tall i hele 1000)	Bundne driftsfond, bruk:				
Sentraladministrasjonen	Fondsmidler til kompetanseheving skole	-50			
Sentraladministrasjonen	Etablering/tilpasning bolig	-100	-100		
Kultur	Gards- og ættesoge	-277			
Helse og familie	Familiesenter	-75			
Lokalmedisinske tjenester	Prosjektleder Fact	-337			
Selvkost	Vann	-556	-124		
Selvkost	Avløp	-299			
Selvkost	Renovasjon			-112	-2
Selvkost	Feiing	-64			.6
Selvkost	Slam	-358	-51	-31	-1
Felles	Kraftfond	-1 270	-700	-700	-700
Sum bruk		-3 384	-975	-844	-708
	Bundne driftsfond, avsetning:				
Selvkost	Vann			32	1
Selvkost	Avløp			182	395
Selvkost	Renovasjon		111		
Selvkost	Feiing		5	5	
Finans	Avsetning avkastning div fond	102	76	76	85
Felles	Kraftfond	998	1 003	1 004	1 006
Sum avsetning		1 100	1 194	1 299	1 487

Økonomisk oversikt drift etter art, budsjett og regnskapsforskriften §5-6

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift							
Økonomiplan							
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Oppr. Budsjett 22	Regulert budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
Driftsinntekter							
Rammetilskudd	-153 039	-149 400	-148 200	-159 200	-162 400	-163 500	-163 600
Inntekts- og formuesskatt	-95 251	-93 500	-103 000	-99 900	-100 000	-100 300	-100 500
Eiendomsskatt	-3 965	-4 360	-4 175	-4 375	-5 175	-5 175	-5 175
Andre skatteinntekter	-1 900	-1 947	-1 947	-1 947	-1 947	-1 947	-1 947
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-13 031	-7 427	-8 927	-18 764	-13 186	-10 252	-10 100
Overføringer og tilskudd fra andre	-43 676	-24 887	-26 326	-34 459	-33 757	-33 707	-33 707
Brukerbetalinger	-10 675	-11 545	-11 345	-11 716	-11 716	-11 716	-11 716
Salgs- og leieinntekter	-35 348	-36 682	-38 482	-40 149	-41 275	-41 861	-42 443
Sum driftsinntekter	-356 884	-329 748	-342 401	-370 511	-369 456	-368 458	-369 188
Driftsutgifter							
Lønnsutgifter	190 680	181 187	183 254	195 148	192 105	190 697	190 368
Sosiale utgifter	39 380	44 309	44 897	41 331	40 928	40 937	40 872
Kjøp av varer og tjenester	93 846	86 546	91 967	101 288	97 137	96 627	96 750
Overføringer og tilskudd til andre	22 009	11 454	15 004	30 960	28 190	27 350	27 050
Avskrivninger	17 865	17 500	17 500	18 700	18 700	18 700	18 700
Sum driftsutgifter	363 779	340 996	352 621	387 427	377 059	374 311	373 740
Brutto driftsresultat	6 895	11 248	10 220	16 916	7 603	5 853	4 552
Finansinntekter/Finansutgifter							
Renteinntekter	-1 165	-1 985	-2 585	-4 620	-4 745	-4 840	-4 920
Utbytter	-5 078	-5 330	-11 530	-23 200	-12 000	-12 000	-10 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	3 930	5 535	7 565	12 764	14 462	14 966	15 216
Avdrag på lån	10 864	11 100	11 425	12 416	12 951	12 977	13 472
Netto finansutgifter	8 551	9 320	4 875	-2 640	10 668	11 103	13 767
Motpost avskrivninger	-17 865	-17 500	-17 500	-18 700	-18 700	-18 700	-18 700
Netto driftsresultat	-2 419	3 068	-2 405	-4 424	-429	-1 744	-381
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:							
Overføring til investering	1 741	248	2 112	1 063	235	879	905
Avsetning til bundne driftsfond	6 360	964	1 414	1 100	1 194	1 299	1 487
Bruk av bundne driftsfond	-5 681	-2 780	-2 880	-3 384	-975	-844	-708
Avsetning til disposisjonsfond	970	0	3 660	5 645	0	409	0
Bruk av disposisjonsfond	-971	-1 500	-1 900	0	-25	0	-1 303
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	2 419	-3 068	2 405	4 424	429	1 744	381
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0	0

Kommentar: Forskriftsrapporten viser ukorrigert netto driftsresultat, som er positivt med 4,424 mill i 2023. Det vises til innledningen til tekstdelen for ytterligere kommentarer og utdypning når det gjelder netto driftsresultat.

Bevilgningsoversikter – investering, budsjett- og regnskapsforskriften, §5-5, 1. ledd

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Økonomiplan

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Oppr bud 22	Regulert budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
Investeringsutgifter							
Investeringer i varige driftsmidler	29 197	20 844	29 126	21 880	21 563	19 063	4 063
Tilskudd til andres investeringer	153	153	153	2 571	71	71	71
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	618	650	664	700	700	700	700
Utlån av egne midler	1 900	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	31 867	21 646	29 943	25 151	22 333	19 833	4 833
Investeringsinntekter							
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 192	-3 492	-3 640	-3 548	-636	-136	-136
Tilskudd fra andre	-1 051	-85	-914	-1 056	-1 693	0	0
Salg av varige driftsmidler	-2 885	-200	-366	-200	-200	-200	-200
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-1 380	-3 280	-1 380	-1 930	-30	-30	-30
Bruk av lån	-21 848	-14 200	-21 391	-17 861	-20 000	-19 000	-4 000
Sum investeringsinntekter	-32 355	-21 256	-27 690	-24 595	-22 558	-19 366	-4 366
Videreutlån							
Videreutlån	1 343	7 500	7 500	5 000	5 000	5 000	5 000
Bruk av lån til videreutlån	-1 343	-7 500	-7 500	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Avdrag på lån til videreutlån	1 800	1 507	1 507	1 507	1 510	1 512	1 588
Mottatte avdrag på videreutlån	-5 885	-1 257	-1 257	-1 000	-1 050	-1 100	-1 150
Netto utgifter videreutlån	-4 085	250	250	507	460	412	438
Overføring fra drift og netto avsetninger							
Overføring fra drift	-1 741	-248	-2 112	-1 063	-235	-879	-905
Avsetning til bundne investeringsfond	5 181	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-614	-392	-392	0	0	0	0
Avsetning til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	1 748	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	4 574	-640	-2 503	-1 063	-235	-879	-905
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)							
Inntekter til fordeling	0	0	0	0	0	0	0
Utgifter til fordeling	31 867	21 646	29 943	25 151	22 333	19 833	4 833
Sum til fordeling (netto)	31 867	21 646	29 943	25 151	22 333	19 833	4 833

Alle beløpene som ligger under videreutlån gjelder startlån.

Salg av varige driftsmidler i økonomiplanen (0,200 mill i 2022) er budsjettert tomtesalg. Dette varierer mellom år, og er vanskelig å budsjettere. Det legges derfor inn en liten sum hvert år.

Mottatte avdrag på utlån i økonomiplanen gjelder:

- 1,900 mill i 2023 gjelder tilbakebetaling av byggelån Otra il, som skal komme når spillemidler blir utbetalt.
- 0,030 mill per år gjelder avdrag på utlån i forbindelse med utbygging av vannverk i Flatebygd.

Tilskudd fra andre:

- 0,594 mill i 2023 gjelder spillemidler i forbindelse med nærmiljøanlegg Evje-skolene, mens 0,462 mill i 2023 gjelder tilskudd til dagsturhytte.
- 1,693 mill i 2024 gjelder spillemidler, 1,130 mill for nærmiljøanlegg Evje-skolene, og 0,563 mill for dagsturhytte- Investeringene er ferdige i 2023, men spillemidlene er lagt inn som inntekt året etter. For nærmiljøanlegget er det forventet at noen inntekter kommer i 2023 og noen i 2024.

Økonomiplan til fordeling, budsjett og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Økonomiplan til fordeling

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Oppr bud 22	Regulert budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
Fra bevilgningsoversikt:							
Netto investeringer til fordeling:	31 867	21 646	29 943	25 151	22 333	19 833	4 833
Fordeling på prosjekt							
Utgifter ifm koronautbruddet	128	0	0	0	0	0	0
Universell utforming inngang	304	0	170	0	0	0	0
Nødstrøm/elektrokjeler kommunehus	0	0	0	875	0	0	0
lkt i skolen - satsning fra 2010	324	325	385	0	0	0	0
Infrastruktur, kompetanse og utstyr til	458	0	0	0	0	0	0
Nærmiljøanlegg Eveskolene	0	6 875	13 875	8 500	0	0	0
Renovering Eje barneskole	41	0	0	0	0	0	0
Inventar Eje bsk	114	0	0	0	0	0	0
Inventar Eje usk	1 519	0	0	0	0	0	0
Asfaltering Eje bsk 20	176	0	0	0	0	0	0
Renovering ungdomsskole	20 066	0	0	0	0	0	0
Opparbeiding og apparater Uteområde	228	0	82	0	0	0	0
Øvingsdokke - internundervisning	322	0	0	0	0	0	0
Nye kontorer Ejeheimen	0	0	1 500	0	0	0	0
Ny heis Ejeheimen 2021	268	0	632	0	0	0	0
Bord aktivitetssenteret 2021	150	0	0	0	0	0	0
Utstyr Gynekolog	123	0	0	0	0	0	0
Ny vannledning Røyrkilen	2 131	0	0	0	0	0	0
Ny elveledning Odden camping vann c	793	0	597	0	0	0	0
ROS vann 2022	0	0	100	0	0	0	0
ROS avløp 2022	0	0	100	0	0	0	0
VA Gudvangen 2022	0	0	3 883	0	0	0	0
Biologisk trinn renseanlegg	0	0	100	300	15 000	15 000	0
Kloakkspyler 2022	0	0	450	0	0	0	0
Nytt SD anlegg Hornes barneskole c	431	0	0	0	0	0	0
EL- sykkel Setesdal	983	0	0	0	0	0	0
ikke spes va i økonomiplanen	0	3 750	0	3 750	3 750	3 750	3 750
Dagsturhytte	0	0	0	1 688	0	0	0
Tilskudd nybygg Eje kirke	0	0	0	2 500	0	0	0
Parkering Alfred Uglands vei	0	938	938	0	0	0	0
Trafikksikkerhetsplan	0	313	0	313	313	313	313
Ny rundkjøring 2021	35	0	965	0	0	0	0
Fornylse maskinpark fra 19	516	2 394	153	455	2 500	0	0
Garasje Røyrkilen	84	0	0	0	0	0	0
Kjøp gnr 15 bnr 116	0	0	4 947	0	0	0	0
Brannstasjonen: Utvidelse 2022	0	6 250	250	6 000	0	0	0
Egenkapitalkrav KLP	618	650	664	700	700	700	700
Utlån Otra il	1 900	0	0	0	0	0	0
Hornåsen byggfelt, utbyggingsavtale	153	153	153	71	71	71	71
Sum fordelt	31 867	21 646	29 943	25 151	22 333	19 833	4 833

Tilskudd til andres investeringer, investeringer i aksjer og andeler, og utlån av egne midler, budsjett og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd

Tilskudd til andres investeringer Budsjett- og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd							
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Oppr. bud 22	Regulert budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
Tilskudd til andres investeringer	153	153	153	2 571	71	71	71
Investeringer i aksjer Budsjett- og regnskapsforskriften §5-5, 2. ledd							
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Oppr. bud 22	Regulert budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	618	650	664	700	700	700	700

Tilskudd til andres investeringer: kr 2 500 000,- er tilskudd til investering i bygg ved Evje kirke.
Kr 71 000,- gjelder utbyggingsavtale i Hornåsen

Investeringer i aksjer gjelder egenkapitalandel KLP.

TEKSTDEL BUDSJETT 2023 OG ØKONOMIPLAN 2023 – 2026

Innledende kommentarer

Det legges fram felles tekstdel for årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023 – 2026. Årsbudsjettet er første år av økonomiplanen.

Kommunestyret vedtar rammer for kommunens enheter i henhold til økonomireglementet. Detaljbudsjettet sendes ikke ut.

Kommuneplanens samfunnsdel er sydd sammen med økonomiplanen til et dokument. Ny samfunnsdel ble vedtatt i juni 2018. Vi har arbeidet med at det skal være sammenheng i planverket, slik at satsingsområder, mål, strategier og føringer som ligger i samfunnsdelen skal gjenspeiles i økonomiplanen og i årsbudsjettet

Når vi ser på økonomiplanen for 2023 til 2026 samlet, er det en bedring sett opp mot 2022 – 2025. I 2023 bidrar stort ekstra utbytte fra Agder Energi til at vi klarer å ha et netto driftsresultat som er over målet i kommunens finansielle måltall. For resten av økonomiplanperioden er det et positivt netto driftsresultat, men det er langt lavere enn det bør være om vi skal ha økonomisk bærekraft framover.

Finansielle måltall i framlagt budsjett/økonomiplan

I september i 2021 ble det fastsatt finansielle måltall for Evje og Hornnes kommune. Vedtaket var som følger:

- Administrasjonen bør legge fram et budsjettforslag med minimum 1,00 % netto driftsresultat. Netto driftsresultat i denne sammenheng skal være korrigert for bundne fond.
- I budsjettet bør minimum 15 % av utgiftene til investeringer finansieres via egenkapital, det vil si via fond, overføring fra drift eller salg av eiendom/andre inntekter i investeringsregnskapet. Tilskudd til konkrete investeringsprosjekter kommer i tillegg.
- Kommunens disposisjonsfond skal være på minimum 8,5 % av driftsinntekter.
- Lånegjeld (utenom startlån og finansielle leasingavtaler) bør være på maksimum 80 % av brutto driftsinntekter.

I måltallene er det altså tre «bør» og et «skal». «Skal» gjelder disposisjonsfond, da det vurderes som særdeles viktig å beholde disposisjonsfondene for å ha handlefrihet.

Her følger en gjennomgang av måltallene.

Netto driftsresultat

Teknisk beregningsutvalg, som er et partssammensatt utvalg som ser på kommunal og fylkeskommunal økonomi, anbefaler at kommunene minst bør ha et netto driftsresultat på 1,75 % for å sikre en bærekraftig økonomi i kommunene.

Vi så på KS sin modell for beregning av anbefalt netto driftsresultat og disposisjonsfond. Dette er en modell som beregner hvordan vi bør ligge an for å holde en stabil tjenesteproduksjon, og med tallene vi hadde i økonomiplanen for 2020 – 2023 kom vi fram til 1 %. I etterkant av dette vedtaket er anslaget for investeringer økt noe, uten at vi har beregnet på nytt. Økte investeringer vil gi økt krav til netto driftsresultat, så trolig bør vi ligge noe høyere nå. Nye måltall for resultat bør vurderes framover.

Vi bør uansett minst ha 1 % eller mer i netto driftsresultat dersom man ser dette i gjennomsnitt over flere år. Enkeltår med spesielle utfordringer kan selvsagt avvike fra normen. Det er viktig over tid å legge fram et budsjett som har buffere som kan brukes gjennom året, og som gjør at en har muligheten til å sette av til fond både til investeringer og framtidige driftsutfordringer.

Økonomiplanen vi legger fram oppfyller ikke dette kravet. Tabellen under viser tallene i økonomiplanperioden:

Netto driftsresultat	2023	2024	2025	2026
Driftsinntekter	-370 511	-369 456	-368 458	-369 188
Driftsutgifter	387 427	377 059	374 311	373 740
Brutto driftsresultat	-16 916	-7 603	-5 853	-4 552
Brutto driftsresultat i %	-4,57	-2,06	-1,59	-1,23
Netto finansutgifter	-2 640	10 668	11 103	13 767
Motpost avskrivninger	-18 700	-18 700	-18 700	-18 700
Netto driftsresultat ukorrigert	-4 424	-429	-1 744	-381
Netto driftsresultat i %	1,19	0,12	0,47	0,10
Netto driftsresultat korr for bundne fond	-6 708	-210	-1 289	398
Korrigert netto driftsresultat i %	1,81	0,06	0,35	-0,11

Resultatet er bra for 2023, men for resten av økonomiplanen er detsvake tall med tanke på økonomisk bærekraft framover. Med en utgiftsside som nærmer seg 400 mill er netto driftsresultat i økonomiplanen for lavt.

Vi må også være obs på at dersom man korrigerer for premieavvik i 2023, blir netto driftsresultat negativt med -1,28 %. Dette er fordi det er et stort positivt premieavvik i 2023, vi skal inntektsføre totalt 17,1 mill dette året som skal utgiftsføres igjen over de neste 7 årene.

Kommunen vil framover måtte ha fokus på hvordan en kan utnytte de ressursene som finnes mest mulig effektivt, da det ikke kan påregnes at vekst vil dekke de økte kostnadene. I tillegg må man forsøke å holde investeringene på et lavest mulig nivå.

Disposisjonsfond

I de tabellene som følger for disposisjonsfond og lån er inntektene justert opp med 10 mill, dette gjelder forventede syke-/fødselspenger som ikke er budsjettet. Dette er gjort fordi disse er med når man i etterkant ser hvordan man ligger an i forhold til måltallene. Vi mener da det er logisk å også ta dem med nå.

For økonomiplanen er det følgende anslag når det gjelder disposisjonsfond: (alle tall i hele 1000)

Disposisjonsfond i % av inntekter	2023	2024	2025	2026
Totale inntekter	380 511	379 456	378 458	379 188
Disposisjonsfond 01.01	34 000	39 645	39 620	40 029
Bruk disposisjonsfond		-25		-1 303
Avsetning disposisjonsfond	5 645		409	
Disposisjonsfond 31.12	39 645	39 620	40 029	38 726
Disp.fond i % av inntekter	10,42	10,44	10,58	10,21

Det er da beregnet omtrent hvor store disposisjonsfondene vil være ved årsskifte 2022/2023, og deretter tatt utgangspunkt i avsetning/bruk per år. Vi vil da ligge godt an i forhold til det finansielle måltallet som finnes på dette området. Det er imidlertid viktig å være klar over at også enhetsfond ligger inne i totale disposisjonsfond, og det er vanskelig å si hvordan disse vil bli benyttet framover. Det er her bare hensyntatt de endringene som ligger i økonomiplanen.

Gjeldsutvikling og måltall for lån

Med de investeringene som er lagt inn i økonomiplanen, er det lagt opp til følgende låneopptak framover (utenom startlån):

2023: 14 500 mill.

2024: 20 000 mill.
2025: 19 000 mill.
2026: 4 000 mill.

Tabellen under viser utvikling i lånegjeld med planlagte låneopptak i økonomiplanen (alle tall i hele 1000)

Gjeld i % av driftsinntekter	2023	2024	2025	2026
Totale inntekter	380 511	379 456	378 458	379 188
Gjeld 01.01	286 752	288 836	295 884	301 908
+ lån	14 500	20 000	19 000	4 000
-avdrag	-12 416	-12 951	-12 977	-13 472
Gjeld 31.12	288 836	295 884	301 908	292 436
Gjeld i % av driftsinntekter	75,91	77,98	79,77	77,12

Vi ligger under 80 % i hele økonomiplanperioden. Men vi ligger nær opp til 80 %, og endringer i investeringstakt kan få oss over.

Når det gjelder gjeld i prosent av driftsinntekter, vil den i tillegg, dersom vi klarer å holde oss til planlagt låneopptak, reelt sett ha en lavere prosent i 2024 – 2026. Dette er fordi det meste av gjelden allerede er tatt opp, og dermed er i faste kroner, mens inntektene etter all sannsynlighet vil få en økning på grunn av prisstigning.

Egenkapital i investeringer

Når det gjelder egenkapital i investeringer, ligger vi under måltallet i 2024 og 2025 (tall i hele 1000):

Egenkapital	2023	2024	2025	2026
Egenkapital i % av investeringer	15,16	2,27	5,52	22,10
Egenkapital består av:				
Overføring fra drift	1 063	235	879	905
Salg av fast eiendom	200	200	200	200
Mottatte avdrag på lån (utenom startlån)	1 930	30	30	30

Dersom vi skulle hatt en høyere egenkapital og 2024 og 2025, måtte vi gjort dette med større overføring fra drift og dermed lavere låneopptak. Imidlertid har vi valgt å skjerme disposisjonsfondene, og heller låne noe mer. Dette er for å bedre kommunens handlefrihet ved at det er midler på frie fond. Vi ser også at anslagene for gjeld ligger under 80 % i hele økonomiplanperioden.

Andre vesentlige langsiktige forpliktelser – vesentlige beløp

Vi skal i henhold til økonomibestemmelsene sette opp en oversikt over andre langsiktige forpliktelser, som leie og leasing avtaler, og tilskudd. Vi har også lagt inn forventede tilskudd til interkommunale samarbeid som vertskommunesamarbeid, iks'er med videre.

Tabellen er som følger:

Type avtale	2023	2024	2025	2026
Setesdal IKT	10 100	7 400	7 700	7 900
Setesdal Brannvesen IKS	3 294	3 375	3 446	3 495
Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS	7 525	7 525	7 525	7 525
Agder kommunerevisjon IKS	970	970	970	970
Interkommunalt barnevern	16 060	16 060	16 060	16 060
Interkommunalt PPT	2 398	2 398	2 398	2 398
Setesdal Interpolitiske råd	1 300	1 300	1 300	1 300
Aust-Agder museum og arkiv IKS - dirftstilskudd museum	975	975	975	975
Aust-Agder museum og arkiv IKS - tilskudd nybygg	73	73	73	73
Aust-Agder museum og arkiv IKS - kjøp interkomarkiv- og depotordn	327	327	327	327
Gjestelever/gjestebar i barnehage	354	296	207	152
Jordmør	490	490	490	490
Krisesenter/støttesenter incest/seksuelle overgrep, Kr.sand komm.	287	287	287	286
Legevakt Arendal	780	780	780	780
Nav stat, lederlønn	450	450	450	450
Agder sekretariat	151	151	151	151
Setpro AS driftstilskudd	1 700	1 700	1 700	1 700
Setpro AS, Aktiv i Evje og Hornes	826	826	826	826
Slamtømming	681	681	681	681
Private fysioterapeuter/veterinærvakt	1 375	1 375	1 375	1 375
Tilskudd private barnehager	2 400	2 400	2 400	2 400
Tilskudd Evje og Hornes Sokn	3 646	3 646	3 646	3 646
Frivilligsentralen	310	310	310	310
Tilskudd Otrahallen AS	100	100	100	100
Otra IL, driftstilskudd	175	175	175	175
Tilskudd til løypekjøring, Otra IL	50	50	50	50
Diverse husleie med private mv (ca)	4 500	4 500	4 500	4 500
Oppmålingstjenester	479	479	479	479
Leasing av biler	500	500	500	500
Brøyting	1 600	1 600	1 600	1 600
Diverse lisenser mv ikt	992	992	992	992
Skoleskyss	2 116	2 116	2 116	2 116
Diversen løpende avtaler ventilasjon, driftovervåkning VA	1 800	1 800	1 800	1 800
Haleie Otrahallen ungdom, tilskudd Otrahallen	575	575	575	575
Leie Otrahallen, kroppsøving med videre	220	220	220	220
Totalt	69 578	66 902	67 183	67 377

Frie inntekter 2023 – utvikling for landet som helhet for Evje og Hornes spesielt

Dette avsnittet sier litt om hva de frie inntektene skal dekke på landsbasis, og spesielt om utviklingen i Evje og Hornes kommune. Dette er ut fra regjeringens framlegg til statsbudsjett, og det kan skje endringer før dette er endelig vedtatt.

Vekst i frie inntekter for kommunesektoren er beregnet til 2,6 milliarder, herav 1,7 mrd til kommunene og 0,7 til fylkeskommunene. Veksten er over det intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen 2023, der det ble sagt 1,2 – 1,5 mrd. Dette må sees i sammenheng med at anslaget for demografikostnader er økt med 0,9 mrd som følge av SSB's nye befolkningsframskrivninger i juli.

Anslag på deflator (lønns og prisvekst) er 3,7 %, hvorav 4,2 % på lønn og 3,1 % på pris.

Tabellen under sier litt om hva veksten skal dekke, også sett opp mot kommuneproposisjonen som kom i mai i år.

Økt handlingsrom (reell vekst)	Kommprp. 23	Statsbud. 23	Herav kommunene	Herav fylkeskommunene
Realvekst i frie inntekter	1,8 – 2,3	2,6	1,7	0,9
Merkostnader demografi*	-1,4 (0,9 + 0,6)	-2,6	-1,7	-0,9
Mindrekostnader pensjon**	0	0,1	0,1	
Økt handlingsrom	0,5	0,1	0,1	0

*Teknisk beregningsutvalg har foretatt beregninger som viser at kommunesektoren kan få merutgifter på om lag 3,2 mrd i 2023 knyttet til demografisk utvikling. Herunder er 2,6 mrd knyttet til tjenester som finansieres av frie inntekter, fordelt med 1,7 mrd på kommunene og 0,9 mrd på fylkeskommunene.

** Det ligger an til at pensjonskostnadene vil bli 0,1 mrd kroner lavere enn lønnsveksten, mens det i kommuneproposisjonen ble lagt til grunn at pensjonskostnadene ville utvikle seg i takt med lønnsveksten.

Økt handlingsrom skulle dermed være 0,1 mrd. for kommunene samlet.

Når det gjelder vekst i frie inntekter, er det slik at etter oppgavekorrigering i inneværende år kommer Evje og Hornnes kommune ut med en vekst på 3,2 %. Snittet for Agder er 3,7 % og for landet 3,5 %. Dette betyr at vår vekst er lavere enn prisveksten.

Grunnen til at veksten for Evje og Hornnes ligger under både Agder og landet, er for en stor del at vi har nedgang i kostnadsnøkkelen. Det betyr at kommunen fra 2022 til 2023 skal bli rimeligere å drive, på grunn av sammensetning av befolkning med videre. Totalt sett er det beregnet en nedgang i kostnadsindeksen på 1,3 %. For 2023 er det beregnet at vi er 10,12 % dyrere å drive enn gjennomsnittskommunen, mens vi i 2022 lå 11,4 % over gjennomsnitt. Det var også nedgang fra 2021 til 2022, i 2021 lå vi 12,85 % over landet.

Ser vi på kostnadsnøkkelen, har vi nedgang både på grunnskole (2%) og pleie og omsorg (-2,08%). Begge disse teller mye i kostnadsnøkkelen totalt sett. Det er også en kraftig nedgang i kostnadsnøkkelen for sosialtjeneste (-6,32 %) men denne teller mindre i totalen. Barnevern har en oppgang (+3,64 %), men den er heller ikke så tung inn i totalen. Landbruk går kraftig opp (11,56 %) men dette får likevel lite utslag da den har svært liten vekt.

For å komme fram til disse endringene, brukes bl.a. folketall 01.07.21 opp mot folketall 01.07.22. Vi ser da at når det gjelder pleie og omsorg, var det 01.07.21 35 personer over 90 år og 142 personer mellom 80 og 89. Per 01.07.21 var det 31 personer over 90 år, og 153 personer i gruppen 80 til 89. Det betyr en nedgang på 4 personer over 90, men en oppgang på 18 personer mellom 80 til 89. Nedgangen i personer over 90 bidrar til nedgang i kostnadsnøkkelen. For barn i grunnskolealder er det en nedgang på 6 (fra 498 til 492).

Når det gjelder ordinært skjønn fra statsforvalteren er det for 2023 tildelt kr 750 000,-, mot 260 000,- i 2022. Her er det altså en markert oppgang.

Annet om vekst i frie inntekter, korreksjoner av/særskilte fordelinger i rammetilskuddet .

Andre satsinger og korreksjoner i rammetilskuddet

I forbindelse med beregning av rammetilskuddet til kommunene blir det foretatt diverse korreksjoner, og disse har utslag på våre inntekter. Dette er ikke øremerkede midler, men det er midler som går inn i vår ramme for å dekke beregnede utgifter på et område, eller uttrekk dersom vi ikke lenger har/har mindre beregnede utgifter til et område.

Økning av ramme:

- Gratis deltid sfo 1. trinn fra høst 22	kr 629 000,-
- Redusert makspris barnehage/gratis 3. barn	kr 451 000,-
- Diverse korrigeringer økonomisk sosialhjelp	kr 53 000,-
- Barnevernsreformen	kr 412 000,-
- Samværsplan barnevernsreform	kr 26 000,-
- Likeverdsreformen – barnekoordinator	kr 67 000,-
- Økt basistilskudd til fastleger	kr 386 000,-

Reduksjon av ramme:

- Statlig/private skoler, endring i elevtallet	kr 84 000,-
- Nedjustert pensjonspåslag til private barnehager	kr 32 000,-
- Godtgjøring av sakkyndige og tolk ny barnevernslov	kr 16 000,-
- Ekstraordinære bevilgninger korona 2022	kr 640 000,-
- Restkorrigering merskattevekst 2022 – utbytter	kr 1 341 000,-
- Diverse korreksjon	kr 35 000

Samlet korreksjon er minus kr 123 000,-.

I tillegg er det også noen saker som er gitt særskilt fordeling i rammetilskuddet. Kompensasjon for ansvarsovertakelse barnevern ligger som særskilt fordeling med kr 724 000. Helsestasjons- og skolehelsetjeneste utgjør summen kr 718 000,-, dette utgjør prisjustering fra 2022 til 2023. Den totale økningen som er tilført gjennom flere år er innarbeidet i våre budsjetter. Grunnskoletilskudd utgjør kr 1 556 000,-

Det er ellers ikke knyttet forventninger til at statlige satsinger og prioriteringer skal finansieres innenfor realveksten i 2023.

Fra 2024 er det foreslått å innføre grunnrenteskatt på havbruk og vindkraft. Alle kommuner skal få inntekter fra dette, og vertskommuner en større del. Effekten for vår kommune, slik dette nå er foreslått, ligger på rett i underkant av 1,300 mill.

Ressurskrevende brukere

Når det gjelder ressurskrevende brukere, er dette enkeltbrukere som har en høy kostnad for hver kommune, og der man utover en egenandel (innslagspunkt) får refundert 80 % av lønnsutgiftene. Her vet vi ikke sikkert hvordan det blir for 2023. For 2022 er det i statsbudsjettet lagt opp til at innslagspunktet reguleres for lønnsvekst i år, til 1,526 mill. Dersom vi påregner at lønnsvekst legges til også for 2023, vil innslagspunktet være 1,590 mill. Dersom brukeren er psykisk utviklingshemmet, kommer det også et fratrekk for midler som kommer gjennom rammetilskuddet, slik at innslagspunktet for disse brukerne er 2,417 mill.

Evje og Hornnes kommune har en bruker på denne ordningen og har kun budsjettet med 500 000,- i inntekt i 2023.

Befolkningsutvikling

De siste årene har vi sett en slik utvikling i innbyggertallet:

2017	2018	2019	2020	2021
3 625	3 638	3 634	3 619	3 653

Per 1. kvartal var innbyggertallet gått opp til 3 668. Ved utgangen av 3. kvartal var innbyggertallet 3 798. Dette ser isolert ut som en svært stor vekst, men en del av de som er på akuttinntak for flyktninger telles med i våre tall og blåser dem opp. Vi sjekket per 11. oktober, og kom fram til at mens folkeregisteret viste 3 812 innbyggere, var ordinære innbyggere 3 737. Dette er uansett en stor vekst.

Vi har påregnet følgende innbyggertall framover:

01.01.23	3 730
01.01.24	3 736
01.01.25	3 745
01.01.26	3 751

Det er ssb's middels forventninger om folkevekst som ligger til grunn for årene framover, men vi ligger høyere per 01.01.23 enn den prognosen tilsier. I følge ssb's prognose skulle det være 3 693 innbyggere ved kommende årsskifte. Vi har ingen grunn til å forvente en sterk nedgang fram mot nyttår.

Når det gjelder endringer i aldersgrupper, ser det ut til at personer over 67 år vil øke med ca 25 i denne perioden (det er per 01.07.23 692 personer i disse aldersgruppene.) Størst økning er det i aldersgruppen 80-89 år.

Det ser ut til at personer i grunnskolealder (6-15 år) vil gå ned med ca 30 (det er per 01.07.22 492 personer i denne aldersgruppen.) Når det gjelder barnehagealder, ser det ut til at det kan bli en økning på 5 personer, fra 218 i dag.

I det store bildet viser dette uansett at det blir en vridning mot flere eldre, og dette vil etter hvert måtte gjenspeile seg i ressurser og organisering av våre tjenester.

Skatt og rammetilskudd i økonomiplanperioden

Vi benytter ks sin prognosemodell for å beregne skatt og rammetilskudd, med noen endringer. Skatt og rammetilskudd er forventet å utvikle seg slik:

Prognose	2023	2024	2025	2026
Skatt på inntekt og formue	99 900	100 000	100 300	100 500
Naturressurskatt	1 100	1 100	1 100	1 100
Rammetilskudd	159 200	162 400	163 500	163 600
Sum	260 200	263 500	264 900	265 200
Eiendomsskatt	4 375	5 175	5 175	5 175

Det er tatt følgende forutsetninger/gjort følgende endringer:

I modellen fra ks brukes snitt for kommunes skattetall siste 3 år, SSB's middels alternativ for framskriving av folketallet. I følge denne framskrivningen skal vi ha 3 693 innbyggere per 01.01.23. Som forklart i kapittelet over, om befolkningsutvikling, har vi lagt til grunn 3 730 innbyggere 01.01.23. Framover etter det har vi framskrevet befolkningen med samme antall per år som det ssb har lagt til grunn. Nå kommer det trolig også til å være personer på akuttmottaket som vil bli talt med per 31.12, slik at folketallet per 01.01.23 kommer til å være kunstig høyt, men det har vi valgt å se bort fra.

For 2023 er også rammetilskuddet redusert med 1,500 mill i forhold til det prognosemodellen viser. Det er et anslag for hvor mye vi kommer til å bli trukket i rammen vedrørende konsesjonskraftinntekter, der det på landsbasis trekkes 3 mrd i kommunerammen (se omtale under kapittelet om eiendomsskatt, konsesjonskraft og naturressurskatt.)

Videre i økonomiplanperioden har vi lagt til grunn en årlig realvekst over kommuneopplegget på 2 mrd (0,5%) og har forutsatt samme relative vekst på skatt og rammeoverføringer. For 2024 er kommet den kommunale delen av grunnrenteskatten på toppen av veksten. For 2023 er vi tildelt skjønnsmidler fra Statsforvalteren på kr 750 000,-. Dette er ikke videreført, det er lagt inn kr 250 000,- per år.

Andre overordnede temaer

Eiendomsskatt, konsesjonskraft og naturressursskatt

I Evje og Hornnes kommune er det eiendomsskatt iht. eiendomsskatteloven 3c: *"berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum"*.

Vi har mottatt ikke eiendomsskattegrunnlaget for 2022 for kraftverkene, så tallene er foreløpig ukjente. Når det gjelder kraftverk, foreslår regjeringen å øke grunnrentesatsen på vannkraft fra 37 til 45 % med virkning fra og med inntektsåret 2022. Grunnrenteskatten på vannkraft blir trukket fra i grunnlaget for beregning av eiendomsskatten, og er altså en kostnad i denne beregningen. Økt grunnrenteskatt vil derfor isolert sett kunne gi redusert eiendomsskatt til kommunene. Fradraget for grunnrenteskatt ved beregning av eiendomsskattegrunnlaget fastsettes som et gjennomsnitt over 5 år. Det tar derfor noe tid før hele effekten av økningen virker inn på eiendomsskattegrunnlaget. Endringen får ikke betydning for kraftverk der eiendomsskatten fastsettes etter minimums- eller maksimumsreglene (som danner et gulv og et tak for eiendomsskattegrunnlaget). Det er foreløpig usikkert hvilke utslag grunnrenteskatten vil gi på eiendomsskatten fra kraftverk i Evje og Hornnes kommune.

For 2023 vil Fennefossen også komme inn med et beløp vedr eiendomsskatt, summen tar utgangspunkt i investert kapital per 31.12.2021. I 2014 ble det beregnet at Fennefossen skulle gi 1 mill i inntekter på eiendomsskatt, når anlegget blir satt i produksjon.

I tillegg til Fennefossen er også Vegusdal (Flateland) kraftverk under utvikling, og dette vil også gi eiendomsskatteinntekter på sikt.

Vi har for 2023 lagt til grunn 4,375 mill i eiendomsskatt, for 2025 og videre er dette økt til 5 175 mill. Inntekten har i 2022 vært 4,175 mill.

Når det gjelder konsesjonskraftinntekter, har vi for 2023 forholdt oss til prognose fra Konsesjonskraft IKS, der inntekten ligger på kr 3 800 000 i 2023. I prognosen ligger prognosen deretter på 3,100 mill i perioden 24-26, og deretter tilbake til et lavere nivå (1,500 mill.) Det er imidlertid slik at vi på sikt vil få økte inntekter på dette området i forbindelse med utbygging av Fennefossen, Lislevatn og Vegusdal kraftverk. Vi har derfor økt inntekten i de kommende årene, den ligger på 3,800 mill i 2024, og på 4,000 mill i 24 og 25. Dette skal være nøkterne anslag for hva vi kan regne med å få.

Siden en del kommuner og fylkeskommuner har en sterk økning i konsesjonskraftinntektene, blir rammetilskuddet til kommunene redusert med 3 mrd i 2023 (fordelt med 2,2 mrd på kommunene og 0,8 mrd på fylkeskommunen.) Dette er et ettårig trekk som skal fordeles før året er omme. Vi vet ikke hvor stort trekket vil bli for vår del, men vi har lagt til grunn 1,500 mill i budsjettet. Rammetilskuddet er redusert med dette beløpet.

Når det gjelder naturressursskatt, der kommunen i 2021 mottok 1,053 mill, ble det i 2014 anslått at Fennefoss kraftverk kunne gi kr 580 000,- i naturressursskatt. Naturressursskatt er imidlertid gjenstand for utjevning gjennom det kommunale inntektssystemet. Det er derfor heller ikke lagt inn noen økning på dette området, det er budsjettet med 1,100 mill.

Kraftfond (konsesjonsavgifter)

Konsesjonsavgifter er bundne midler, koblet opp mot næring. Vi mottar årlige konsesjonsavgifter. Vi har også et næringsfond der grunnkapitalen ikke kan benyttes. Dette utgjør til sammen kommunens kraftfond.

Midlene kan brukes i henhold til reglene vedr. kraftfond. De kan bl.a. brukes til å dekke renter og avdrag på investeringer som er gjort i tråd med fondets formål, til kommunal infrastruktur, og til å lønne næringsmedarbeider. Ut fra dette brukes årlig i økonomiplanperioden kr 700 000,- av fondet, koblet opp mot utbetaling til Setesdal interpolitiske råd.

I 2023 har Evjemoen Næringspark søkt kommunen om kr 570 000,- som skal gå inn i et felles næringsfond med tanke på energirådgivning, tilskudd til energisparende tiltak og miljøsertifisering.

Næringsparken skal også inn med midler, slik at fondet totalt blir på kr 1 150 000,-. Dette er innarbeidet i budsjettet. Det vises til egen sak om dette.

Når det gjelder næringsfondet, forventes det en slik utvikling i økonomiplanperioden:

(alle tall i hele 1000)	2023	2024	2025	2025
Grunnkapital, bundet	3 150	3 150	3 150	3 150
Fri del 0101	1 353	1 069	1 359	1 651
Konsesjonsavgift	847	847	847	847
Bruk	-1 270	-700	-700	-700
Avkastning	151	156	157	159
Avsatt til fondet	998	1 003	1 004	1 006

Lønn, pensjon og prisvekst

Årslønnsvekst for 2023 er i statsbudsjettet anslått til 4,2 %. Overhenget er beregnet til 1,0 %. Dette er allerede innarbeidet i enhetenes budsjetter. Vi står da igjen med 3,2 %, hvorav glidning utgjør 0,2%. Glidning skal også i det alt vesentlige være innarbeidet (ansiennitetsopprykk), så vi går ut fra en avsetning på drøye 3,1 %, avsatt på sentral konto. Det er da satt av 6,250 mill.

Når det gjelder pensjonsutgiftene, skal vi ifølge prognoser betale ca 35,2 mill totalt til Kommunal landspensjonskasse (klp) og Statens pensjonskasse (spk). Kostnaden, etter at premieavviket er bokført, blir ca. 23,540 mill. Det er nesten det samme som revidert kostnad for inneværende år. Men det er forventet en «inntekt» fra premieavviket på 17,170 mill i 2022, samtidig som premieavvik fra tidligere år utgiftsføres med kr 5,708 mill. Dette vil bidra til at premieavviket i balansen, som ved inngangen til 2022 er på 20,480 mill, vil øke ytterligere.

Problemet med inntektsføring av premieavvik er at det bidrar til et regnskapsmessig mindreforbruk som kan settes av til fond, eller brukes direkte til formål i driftsregnskapet. Men ettersom dette er inntekter vi aldri vil få inn vil bruk av et slikt fond eller mindreforbruk redusere likviditeten på sikt – vi kan bruke midler vi i prinsippet ikke har. På grunn av dette har vi satt av midler til et pensjonsfond. Per 01.01.22 var dette på 13,859 mill, altså langt mindre enn premieavviket i balansen.

Det er viktig å være klar over at pensjonsfondet er et ordinært disposisjonsfond som kan brukes til andre formål, det er ikke bundet.

Prisvekst er beregnet til 3,1 %. Enhetene har ikke fått generell prisvekst kompensert.

Finans - renter og avdrag og utbytte

Avdragene er stigende i økonomiplanperioden, og er planlagt å gå opp fra 11,425 mill i inneværende år til 12,416 mill i 2023. I 2026 er det lagt inn avdrag på 13,472 mill, viser til tidligere omtale under finansielle måltall.

Når det gjelder renteutgifter, har det vært mye endringer i anslagene utover høsten. Vi har sett til Kommunalbankens prognoser. Renteanslaget for flytende lån er stigende i perioden:

2023	2024	2025	2026
4,55 %	4,50 %	4,35 %	4,25 %

Renteutgifter ordinære lån (utenom startlån) er budsjettert med 11,224 mill i 2023. I 2026 er det budsjettert med 13,566 mill.

Økte renter gir også økte renteinntekter på våre innskudd. Mens vi i 2022 budsjetterte med kr 1 350 000,- i opprinnelig budsjett, er budsjettet for 2023 lagt på kr 3 480 000,-.

Når det gjelder utbytte fra Agder Energi, er utbytte for 2023 kjent, da det bygger på resultat for 2021. Agder Energi hadde et resultat på 1,923 mrd og Glitre Energi 0,326 mrd, til sammen 2,249 mrd. Utbyttet er 70 % av resultatet, og Agder Energi har en eierandel på 73,15 % av det fusjonerte selskapet, det gir et utbytte på 1 152 000,- til Agder Energi-eirene.

Det er også slik at for 2023, 2024 og 2025 skal Agder Energis eiere ha et ekstra utbytte på 367 mill per år, på grunn av høyt resultat i 2021. Utbytte er da samlet 1,518 mrd i 2023, og vår andel blir 23,200 mill.

For de kommende årene er det vanskelig å vite hvordan det vil bli. Per tredje kvartal i år har Agder Energi et resultat på 1 113 mill. Resultatet for 3. kvartal var minus 63 mill. Totalen er likevel god per nå. Så kommer også 367 mill ekstra i utbytte for dette året.

I det nye selskapet er vår eierandel 1,118 %.

For 2024 og 2025 har vi valgt å legge til grunn et resultat på noe under 850 mill i fusjonert selskap, noe som gir et utbytte på ca 12 mill for vår kommune når vi legger til grunn dagens utbyttepolitikk og 367 mill ekstra.

For 2026 har vi lagt til grunn et noe bedre resultat for det nye selskapet, 1,280 mrd, som gir et utbytte på 896 mill totalt, og 10 mill for Evje og Hornnes.

Totalt finansinntekter kan da framstilles slik:

Finansinntekter:

Prognose finansinntekter (alle tall i 1000)	2023	2024	2025	2026
Utbytte Agder energi/Å	23 200	12 000	12 000	10 000
Ordinære renteinntekter	3 480	3 440	3 320	3 240
Renteinntekter startlån	1 100	1 265	1 1480	1 640
Forsinkelsesrente, inntekt	30	30	30	30
Andre renteinntekter	10	10	10	10
Totalt	27 820	16 745	16 840	14 920

Finansutgifter er som følger:

Prognose finansutgifter (alle tall i 1000)	2023	2024	2025	2026
Avdrag ordinære lån	12 416	12 951	12 977	13 472
Renteutgifter ordinære lån	11 224	12 912	13 266	13 566
Renteutgifter startlån	1 540	1 550	1 700	1 650
Totalt	25 180	27 413	27 943	28 688

Startlån

I økonomiplanperioden budsjetterer vi med å låne ut 5 mill per år. Det er likevel ikke lagt inn noe låneopptak før i 2025. Dette er fordi vi per dags dato har mye midler stående som ikke er lånt ut, nesten 17 mill.

Det er antatt at vi kommer til å låne ut 5 mill per år. Dette er mer enn det som har vært lånt ut de siste årene. I 2020 ble det lånt ut 2,625 mill, og i 2021 1,343 mill. Hittil i år er det lånt ut 0,775 mill.

Når det gjelder avdrag inn fra låntakere og betaling på lån er det budsjettert med slik utvikling:

Prognose Startlån (alle tall i 1000)	2023	2024	2025	2026
Avdrag til Husbanken	1 507	4 510	1 512	1 588
Avdrag fra låntakere	1 000	1 050	1 100	1 150

Det er usikkerhet knyttet til disse tallene.

Arbeidet med budsjett/økonomiplan 2023 - 2026

Dette avsnittet beskriver arbeidet med budsjettet og økonomiplanen fram til det nå legges fram for politisk behandling.

Budsjettrundskrivet gikk ut i juni. Her ble hovedutfordringene med kommende budsjett og økonomiplan gjennomgått, med økende oppgavemengde, økende gjeld og utgifter bundet opp mot eksterne samarbeid. Det ble også vist til at endringer i befolkningen, blant annet flere eldre, vil gi økte utgifter, og at kampen om arbeidskraften vil hardne til.

Det ble vist til hvilke punkter kommunestyret i budsjettet for 2022 vedtok utredet.

Det ble også slått fast at nye budsjettrammer skulle fastsettes ved at man først laget et budsjett med samme tjenestenivå som i dag, korrigert for naturlige svingninger i oppgaver (for eksempel antall brukere, bortfall av/økte tilskudd og så videre). Dette gir følgende oppsett for fastsettelse av nye rammer:

Budsjett 2022

+/- korrigerings for naturlige svingninger

+ lønnsvekst

+/- endringer i vedtatt økonomiplan/handlingsplan

+/- andre nødvendige justeringer, f.eks. på grunn av politiske vedtak

Rent framskrevet budsjett

- eventuelle innsparinger

=Nye budsjettrammer

Enhetene ble bedt om å vise hva det ville bety for den enkelte enhet med en innsparing på 1,5 %. Utover innsparingene ble enhetene bedt om å levere inn et budsjett som hadde samme tjenestenivå som i 2022. I praksis er det slik at selv om man foretar kostnadsreduserende grep, har man økninger av kostnader eller nye behov på andre områder. Dette gjør at istedenfor reell innsparing blir dette en omdisponering til andre formål. Man kan vise til at man har foretatt effektivisering og innsparinger, men økning på andre områder gjør at utgiftene ikke går ned. Det er derfor utrolig viktig at man hvert år gjør en grundig jobb med dette, og følger opp hvilke kostnader man kan redusere, nettopp for å unngå store økninger i rammene.

Det er viktig å være klar over at et budsjett med samme tjenestenivå som i dag kan inneholde store naturlige svingninger som skyldes f.eks. flere eller færre brukere, elever, barnehagebarn osv. Det er også gråsoner mellom det som er naturlige svingninger og det som er innsparinger.

Når det gjelder innsparinger, er det ikke innarbeidet kutt og innsparinger utover det som er beskrevet i dokumentet, og som følger av naturlige svingninger/effektivisering. Men enhetene er ikke kompensert for prisvekst i sin helhet, dette er bare delvis kompensert. De er kompensert for lønnsvekst i faste stillinger, men det er ikke lagt inn samme økning på vikarbudsjettet. Det betyr at det har skjedd en innsparing/effektivisering på alle enheter.

Når det gjelder innsparinger er det derfor ikke beskrevet noe mer om nedskjæringer på de forskjellige områdene. Men fortsatt effektivisering og videre innsparinger vil bli nødvendig når vi ser tallene framover i økonomiplanen. Å tilpasse økonomien kan gjøres på flere måter:

- Vi kan kutte på alle enheter og tjenester. Dette er en øvelse som vil bli vanskeligere og vanskeligere etterhvert, og på sikt vil det føre til at vi jevnt over yter dårligere tjenester.
- Vi kan forsøke å øke inntektene. Det mest opplagte og vanlige grepet på dette området, er å innføre eiendomsskatt. (Vi har per i dag bare eiendomsskatt på kraftverk med videre).
- Vi kan se på strukturelle tilpasninger av våre tjenester.
- Vi må forsøke å holde investeringene på et lavt nivå.

Når det gjelder strukturelle grep, kan man se på flere ting:

- Ikke lovpålagte tilbud (konsekvenser på andre områder må vurderes)
- Hvilket nivå skal vi ha på lovpålagte tjenester.

- Utvidet strategisk samarbeid med andre
- Strukturelle grep innen helse, omsorg og oppvekst.

Egenandeler, husleier, gebyrer mv.

Utgangspunktet for justeringer vil i de fleste tilfeller være deflator på 2,7 %. Det er naturlig nok gjort noen justeringer og tilpasninger, og vi vil knytte noen kommentarer til betalingsattsene.

For husleie i kommunale leiligheter vil det være konsumprisindeksen som brukes for regulering. Det har vært en høy prisstigning, og det gjør at husleie er regulert med 6,5 %.

I kommunal barnehage følges reglene om makspris, og vi følger den maksprisen som blir fastsatt. Betalingsattsene graderes etter oppholdstid. Vi følger også sentrale regler vedr. redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid for husholdninger med lav inntekt. Når det gjelder kostpenger, er dette delegert til samarbeidsutvalget. Det er derfor ikke lagt ved betalingsatts for barnehage.

Maksprisen er i forslaget til statsbudsjett redusert til kr 3 000,- fra januar. Fra august av skal det tredje barnet være gratis om man har 3 barn samtidig i barnehagen.

I kulturskolen endres prisen ved oppstart av nytt skoleår, det vil si fra august 2023. Prisen på eneundervisning er økt med 4,29 %, fra kr 1630,- til kr 1700. Når det gjelder gruppetilbud, har f.eks. prisen på band gått ned, mens generell pris på gruppetilbud har gått opp. Det gis søskenmoderasjon/rabatt på grunn av flere fag fra og med elevplass nummer 3 i samme familie. Det vises til vedlegg som viser priser for begge skoleårene.

Når det gjelder gebyrer innen VAR-sektoren og gebyrer innen forvaltning vises det til eget budsjettnotat som viser utviklingen sett over flere år. Her kan man også se forventet prisstigning de neste årene, med forutsetning om at man skal forholde seg til 100 % selvkost. Innen forvaltning vises det også til to egne saker der forskrift fastsettes. Gebyrene for forvaltning fastsettes sammen med vedtak om forskrift, unntatt for oppmåling, der forskriften ikke skal gjelde før 2025. Gebyrene for oppmåling er derfor vedlegg til denne saken.

I ny gebyrberegning har vi sett på timebruk til de enkelte sakstypene, for å kunne anslå korrekt gebyr ut fra selvkost-prinsippet. Dette er imidlertid en ny måte å tenke på for saksbehandlerne på disse områdene, og vi må ha en god oppfølging framover for å se at gebyrer er satt korrekt.

Kortversjon når det gjelder VAR-sektoren er at gebyrene for vann går opp med 9,2 % for abonnementsgebyret, og 10,5 % for pris per m². For avløp er det en prisstigning på 4,6 % for abonnementsgebyret og 5,4 % for pris per m².

På renovasjon er prisen holdt uendret. Feiegebyret øker med 15 %, til kr 450,- inklusiv merverdiavgift.

Når det gjelder slamtømming er det en stor prisnedgang, og et normalgebyr går ned med 18,6 % fra 2022 til 2023.

Når det gjelder betaling for bistand i hjemmet, vises det til vedlegg. Her betaler minstepensjonister lovlig makspris. Timepris for de som tjener mer enn 2 g (andre enn minstepensjonister) er kr 400,- mot kr 350,- i 2022.

Når det gjelder SFO er det lagt ved priser fra januar 2023. Disse er ikke endret mot i høst, men det er tatt inn i regulativet og beregnet priser i forbindelse med gratis kjernetid for 1. klassinger (12 timer) som ble innført fra august i høst.

Videre endres satsene fra 01.08.2023 med opphold tilpasset regelverk om 12 timers gratis SFO for 1.trinn. Satsene er justert for opphold og pris. Dette betyr at sats 2 går opp til 12 timer, i stedet for at man har en sats 2 opp til 10,5 timer og deretter en sats 3 fra 11 – 15,5 timer. Formålet er at det skal bli lettere for foreldre å forstå oppholdstider og pris for SFO-tilbud.

Delegasjoner til kommunedirektøren i budsjettvedtaket

Fullmakter framkommer gjennom økonomireglementet (f.eks. fullmakt til å fordele ut sentralt avsatte midler til lønn og pensjon.) Det er ellers ingen særlige fullmakter det er behov for i forbindelse med budsjettvedtaket.

Søknader fra eksterne i forbindelse med budsjettet for 2023

Alle søknader følger som vedlegg til budsjettsaken. Vi beskriver her kort de forskjellige søknadene, og har inndelt dem i søknader som er lagt inn i budsjettet, og søknader som ikke er lagt inn.

Innarbeidede søknader/tilskudd:

Tilskudd til senter NOK.Agder (tidligere SMSO – støttesenter mot seksuelle overgrep)

Her har vi vært inne med tilskudd i flere år. Kostnaden var 14 000,- i 2021 og ser ut til å bli kr 18 000,- i 2023.

Stiftelsen Arkivet

Her har det også blitt gitt tilskudd i flere år, og det er budsjettert med dette tilskuddet. Beløp er kr 17 500,-, samme som i 2022, og det er budsjettert med denne summen.

Søknad fra OTRA IL – motorsportgruppa

17. november kom det en søknad fra motorsportgruppa i Otra IL, som gjelder støtte til etablering av motorcrossbane.

I søknaden viser søker til kommunestyrevedtak fra budsjett 2019, der det ble vedtatt: «*Kommunestyret ser positivt på en delfinansiering ved etablering av motorsportsenter og ber søker komme tilbake når kommunens arealplan er godkjent.*»

Det er nå godkjent reguleringsplan. Søknaden inneholder et finansieringsbehov på i alt kr 360 000,-:

- Vanningsanlegg kr 200 000
- Container kr 50 000
- Tribune kr 75 000
- Trener/utdanning kr 35 000

Totalt kr 360 000

Søknaden kom etter at kommunedirektøren var ferdig med budsjettet, og ble lagt ved til politisk behandling. Det ble lagt inn et tilskudd på kr 100 000,-.

Ikke innarbeidede søknader:

SOS Agder

Her er det kommet en søknad på kr 2,- per innbygger. Søknad er innkommet 15.11, og var for sent ute i forhold til kommunedirektørens vurderinger i forbindelse med budsjettet. Den følger som vedlegg.

Omtale av enhetene

Felles innledning

Når det gjelder årsverk blir ikke midler til ekstrahjelp og vikarer regnet med i årsverkene. Det betyr at årsverk omtalt under hver enhet ikke gir den hele og fulle sannhet når det gjelder antall årsverk, da det på noen områder er mer ekstrahjelp og vikarer enn på andre områder, i tillegg til at noen steder

erstatte tjenestekjøp årsverk. I tillegg er det slik at årsverk varierer gjennom året, slik at det kan være et annet tall 01.01 enn 31.12. Dette vil særlig gjelde på skolene og i barnehagen, der det skjer endringer ved starten av hvert skole-/barnehageår.

Merverdiavgiftskompensasjon har tidligere blitt ført som utgift på hver enhet, mens inntekten har blitt ført sentralt. Dette har gjort at dersom enhetene får overforbruk, vil de også måtte dekke ekstra utgifter til merverdiavgift dersom dette gjelder kjøpte tjenester. Dette gjøres om på fra og med 2023, inntekter fra merverdiavgiftskompensasjon går heretter tilbake til enhetene. Dette gjør at enhetenes rammer i utgangspunktet går ned. Dette får større virkning på noen enheter enn på andre, og særlig på rammen til Enhet for drift og forvaltning.

Utviklingen for enhetene fra 2022 til 2023 har vært som følger:

Enhet	Vedtatt ramme 22	Justert ramme 22	Ramme 23	Endring	Endring i %
Politiske styring og kontroll	2 499 700	2 499 700	2 736 600	236 900	9,48
Sentraladministrasjonen	18 584 700	18 323 300	19 675 800	1 352 500	7,38
Kultur	4 866 300	5 366 300	5 720 300	354 000	6,60
Interkommunale samarbeid og annet eksternt	37 425 000	36 575 000	41 480 300	4 905 300	13,41
Hornnes skule	12 953 800	13 353 800	13 370 900	17 100	0,13
Evje Barneskule	21 526 800	22 076 800	22 823 300	746 500	3,38
Evje Ungdomsskule og vaksenopplæring	19 607 100	20 157 100	21 340 200	1 183 100	5,87
Enhet for barnehage	19 237 600	20 630 600	21 166 500	535 900	2,60
Enhet for helse	40 761 100	40 309 200	41 797 000	1 487 800	3,69
Enhet for omsorg	48 002 500	51 073 600	49 592 600	-1 481 000	-2,90
Lokalmedisinske tjenester	1 550 965	1 550 965	1 347 465	-203 500	-13,12
Drift og forvaltning	26 542 435	26 500 835	29 740 890	3 240 055	12,23
Selvkost (VAR-områder + feiing)	-452 800	-452 800	-423 700	29 100	-6,43

Justert ramme 2022 er det som blir brukt videre når vi ser på utvikling fra 2022 til 2023. Det er behov for en liten forklaring her. Rammen for 2022 er først justert med at hver enhet har fått tilbakeført de ettårige kuttene som ble lagt inn 2022-budsjettet. Deretter er det justert for at en del ansvar er overført mellom enheter. Eksempel kan være at kommunal øyeblikkelig hjelp (køh) tilhører omsorg i 2022. Men i 2023 er den overført til helse, for å samle alt som gjelder legetjenesten på ett område. Derfor er rammen til helse oppjustert mens rammen til omsorg er nedjustert, slik at det skal være direkte sammenlignbart fra 2022 til 2023.

Interkommunale samarbeid og annet eksternt

Total ramme	Endring i ramme	Endring i %	Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av utgifter til lønn /godtgjørelse
41 480	+4 905	13,41	0	0	0

Iks'er og interkommunale samarbeid med videre ligger som en egen budsjettamme. Dette gjort er for at utgifter til iks'er og samarbeid av ulike slag ikke skal gå inn i enhetenes budsjetter og påvirke deres ramme. Noen tjenestekjøp er det naturlig at ligger hos de enkelte enhetene, og ikke på dette området. Dette gjelder f.eks. kjøp av legevaktstjenester i Arendal, kjøp av gjeldsrådgivningstjenester i Arendal, betaling til Setpro for aktiv i Evje, og betaling til Bygland for jordmortjenester. Det gjelder også deling av utgifter når det gjelder vakt veterinær. I disse tilfellene er tjenestekjøpet sett på som en svært nær integrert del av den kommunale tjenesten, og tilhører aktuell enhet.

På dette området er det i mange tilfeller svært vanskelig å foreta innsparinger, da kostnadene for en stor ikke fastsettes av kommunen.

For iks'er med videre har det for en stor del vært slik at utgangspunktet for justering skal være kommunal deflator. Vi går her gjennom en del av de største postene på dette området.

Aust-Agder museum og arkiv IKS: Her er tilskuddet totalt økt med deflator, utenom den delen som gjelder nybygg, som ligger med samme beløp. Totalt budsjett, da inklusiv arkiv og depotleie for vårt fjernarkiv, er kr 1 375 000,- i 2023, mot kr 1 346 500,- i 2022.

Når det gjelder revisjon, kan vi påregne en kostnad på kr 970 000,- i 2022 mot kr 932 000,- i 2022. Dette er ca i tråd med deflator (justeres det med 3,7 % blir det kr 966 500,-). Går vi tilbake til 2016 budsjetterte vi med en kostnad på 969 000,- på dette området. Når vi også tar hensyn til at ny oppgave vedrørende forenklet etterlevelseskontroll kom inn med kr 60 000,- i 2021 ser vi at budsjettet her har, etter at revisjonen ble en del av en større enhet.

Når det gjelder budsjett til kontrollarbeidet følger det som vedlegg til saken, og det er innarbeidet i tråd med framlagt forslag.

Tilskudd til Setesdal Interpolitiske Råd er lagt inn med 1,300 mill. Denne summen er også uforandret og har vært den samme i flere år. Samme beløp ligger inne i hele økonomiplanperioden.

Til Setesdal Brannvesen iks er det lagt inn kr 3 293 600,- mot 3 143 400,- i 2022. Dette følger av budsjett vedtatt i representantskapet for iks'et, og er en økning på 4,77 %. For økonomiplanen er det videre lagt inn disse beløpene:

2024	kr 3 375 100
2025	kr 3 445 900
2026	kr 3 494 900

Økningen i perioden skyldes noe økning i øremerket tilskudd til 10-årig investeringsplan, og økte utgifter til godtgjørelse for beredskap.

Kjøp av feietjenester kommer i tillegg og inngår i selvkost.

For 2023 er det to søknader fra Evje og Hornnes sokneråd. Den ene gjelder søknad om tilskudd til nybygg ved Evje kirke. I egen sak ble det vedtatt et investeringstilskudd på kr 700 000,- i tillegg til investeringstilskudd (i investeringsbudsjettet) på 2 500 000,-.

Evje og Hornnes sokn hadde i 2022 et tilskudd på 3,485 mill. Dette inkluderte husleie med kr 75 000,- - kommunen betaler husleie fordi kommunen har krav på merverdiavgiftskompensasjon. Husleie inngår derfor som en del av det samlede tilskuddet.

Evje og Hornnes sokneråd har sett på tilskuddet uten husleie og bedt om justering ut fra dette. De har bedt om en total økning på 404 000,- og av dette utgjør forventet økning i strømprisen kr 277 000,-.

Vi har oppjustert tilskuddet med deflator 3,7 %. Når det gjelder strømpris har vi innhentet ny prognose, og ny informasjon tilsier en lavere kostnad til dette enn det soknerådet har gått ut fra. I stedet for kr 277 000,- kan det forventes en økning på kr 111 000,-. (Evje og Hornnes sokneråd er på samme strømprisavtale som kommunen.)

Dersom vi justerer tilskudd uten husleie med 3,7 % får vi et tilskudd på 3,535 mill. Dersom vi så legger på kr 111 000,- som ekstra tilskudd til økte strømutfgifter kommer vi fram til et tilskudd på kr 3 646 000,-.

Totalt driftstilskudd, inklusiv kr 700 000,- til nybygg, blir da kr 4 346 000,-.

I tillegg til tilskudd har Evje og Hornnes sokn en tjenesteavtale med kommunen, og denne er verdsatt til kr 105 000,-. Kommunen har regnskapsføring inklusiv lønn og fakturering for kirka. Soknet betaler ikke for tjenestene kommunen utfører for dem, men beløpet fastsatt i tjenesteavtalen bokføres som en del av tilskuddet soknet mottar.

Evje og Hornnes kommune skal sammen med Bygland, Valle og Bykle kommuner gå fullt inn i Agder ikt fra 2023. I 2022 har driftsbudsjettet til Setesdal ikt har ligget på 5,297 mill, dette rammeområdet. I tillegg har det ligget kr 132 000,- på andre budsjettområder (selvkost med videre), slik at total utgift til Setesdal ikt har vært budsjettert med 5,429 mill.

Når det gjelder ordinært driftsbudsjett, må vi fra og med 2023 oppjustere dette til 6,300 mill. Videre anslag for økonomiplanperioden tilsier 7,400 mill i 24, 7,700 mill i 2025 og 7,900 mill i 2026. Det understrekes at dette er anslag. Samtidig går vi inn på Ikt Agder sine løsninger når det gjelder finansiering. Dette betyr for eksempel at pc'er leases av dem, og kostnader til innkjøp av pc'er faller

derfor bort. Enhetenes rammer er i budsjettet for 2023 justert ned med samlet litt i overkant av kr 400 000,- på grunn av dette. På sikt vil også utgifter til multifunksjonsmaskiner (pris per kopi som vi betaler i dag) falle bort. Inne i framtidig kostnad ligger også utgifter til digitalisering, utvikling og nye programmer.

For 2023 må vi imidlertid påregne ekstra kostnader til prosjekter i forhold til overgang/onboarding, og til innføring av nytt ERP(økonomi)-system. Til slike prosjekter må vi regne i alt 3,800 mill, hvorav andelen som gjelder ERP er 2,406 mill.

Ramme i 2023 blir dermed i alt (6,300 mill + 3,800 mill) = 10,100 mill, og videre i økonomiplanen ligger 7,400 mill, 7,700 mill og 7,900 mill.

Selv om kostnadene på dette området øker, kommer det gevinster på andre områder. Vi får dessuten tilgang til økt fagkompetanse og et bedre utgangspunkt for nødvendige prosjekter innen digitalisering framover.

For Setesdal Miljø og Gjenvinning iks ligger det inne en forventet utgift på 7,525 mill. i 2023. Dette ligger inne i vårt selvkostregnskap, og avregnes i forhold til selvkostprinsipper, og ligger derfor ikke på dette rammeområdet.

Når det gjelder Setpro AS vil vårt tilskudd variere noe etter bruk. Det har vært følgende utgifter de siste årene:

2018: 0,821 mill.

2019: 0,991 mill.

2020: 1,229 mill

2021: 1,529 mill

2022: 1,665 mill

Siden tilskuddet varierer etter bruk er dette noe vanskelig å budsjettere. Fra 2019 til 2020 kom det en økning i utgiftene fordi bedriften ble tildelt flere VTA-plasser (varig tilrettelagt arbeid) fra NAV. For disse plassene er det slik at staten yter tilskudd på 75 %, og kommunen yter det øvrige. Bruken vil likevel variere mellom år. For 2023 er det budsjettert med 1,700 mill.

Når det gjelder Midt-Agder barnevern budsjetterer vi for 2023 med en ramme på 15,910 mill. Av dette utgjør tiltak 10 mill. 5,910 mill er barneverntjeneste (her er utgifter til drift av barnevernstjenesten, saksbehandlere, barnevernsvakt, utgifter til advokat/sakkyndig bistand, tolk med videre.) V

Utgifter til adm. barneverntjeneste må økes i forhold til budsjett 2022 som lå for lavt. Grunnen til økning i adm. barnevern de siste årene er at øremerket tilskudd til stillinger i barnevernet forsvant fra 2021 til 2022, dette utgjorde i overkant av kr 800 000,-. Så kom det nye stillinger i forbindelse med barnevernsreformen, dette utgjorde ca kr 400 000,-. Det har også vært prisvekst og andre økninger i kostnadene.

Utgifter barnevern	2021	2022	2023
		Budsjett	Budsjett
Adm barnevern	3 932	4 810	5 910
Tiltak i hjemmet	3 686	3 000	3 000
Tiltak utenf. Hjemmet	6 921	7 000	7 000
Samlede kostnader	9 325	14 810	15 910

Når det gjelder tiltak, budsjetterer vi med samme beløp som i 2022. Dette er svært uforutsigbare kostnader, som uansett må følges nøye opp gjennom året.

Midt-Agder ppt er budsjettert med 2,398 mill. Budsjettet for 2022 ble opprinnelig satt til 1,845 mill, men det var egentlig for lavt. Regnskap i 2021 endte på 2,077 mill.

Tilskudd til privat barnehage er økt med 50 000,-, til 2,400 mill. Dette er et anslag ut fra beregnede satser for 2023. De nye beregnede tilskuddene ligger lavere enn de nasjonale satsene.

Når det gjelder frivilligsentralen, vedtok kommunestyret i 2019 i budsjettsaken å inngå en fireårs-avtale fra 2020-2023. I denne perioden skulle tilskuddet justeres med deflator. Fra og med 2023 er det imidlertid kommet en forskriftsendring, og vi må søke om tilskudd til Frivilligsentralen. Et av kriteriene for å få tilskudd er at det er minst 40 % lokal finansiering. Vi vet ikke hvor stort tilskuddet for 2023 blir, men har lagt til grunn at det blir fjorårets tilskudd justert med deflator, til kr 465 000,-. Ut fra dette må vi oppjustere kommunens tilskudd med kr 67 100,- til kr 310 000,-. Dette er en vekst på 27,62 % i kommunalt tilskudd.

Gjestelever (i Bygland i forbindelse med Senum og i Birkeland i forbindelse med Hovlandsdalen og grensejusteringen) er budsjettet med kr 354 000.-

Det finnes i tillegg til dette også en rekke andre samarbeid som f.eks. kritesenter, Interkommunalt fellesinnkjøp mv. Dette er mindre beløp som er justert for prisvekst. Konesjonskraftinntekter ligger også under dette ansvaret, det er omtalt tidligere i dokumentet.

Evjetun leirskole, utgifter til pedagogisk personell, lå tidligere under sentraladministrasjonen men er nå flyttet til dette området. Etter opplæringsloven må personellet være ansatt i kommunen, men leirskolen betaler full refusjon for utgiftene, slik at dette ikke belaster vår netto ramme.

Politiske styrings- og kontrollorganer

Korr ramme 22	Ramme 23	Endring	Endring i %
2 500	2 737	237	9,48

Årsverk 23	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
0	0	77,07

I 2023 er det valg, og dette utgjør kr 180 000,-. Utover dette er det mindre justeringer i lønn. I tillegg er formannskapetets reserverte tilleggsbevilgninger økt fra kr 30 til kr 50 000,-. Dette fordi de siste årene har summen dekket tilskudd TV-aksjonen og det har vært svært lite igjen til andre formål.

Tilskudd til politiske partier er oppjustert med deflator.

Sentraladministrasjonen

Korr ramme 22	Ramme 22	Endring	Endring i %
18 323	19 676	1 353	7,38

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
15,30	15,36	78,77

Kommentar til årsverk: Læringer og frikjøp tillitsvalgte er ikke regnet med som årsverk på sentraladministrasjonen.. Selv om utgiftene til disse områdene ligger på sentraladministrasjonen regner vi ikke med at noen av disse direkte berører driften av sentraladministrasjonen. De er imidlertid med når andel av utgifter til lønn er beregnet.

Justeringer og naturlige svingninger innen enheten

I budsjettet for 2022 var det på ansvar for læringer et budsjett på 1,867 mill. For 2023 er budsjettet 2,576 mill, altså en oppgang på 0,709 mill. Det er budsjettet med to læringer mer fra høsten av. Det er også slik at kvelds- og nattetillegg for læringene innen omsorg er økt med i underkant av kr 180 000 (inkl sosiale utgifter) på grunn av ny tariffavtale innen omsorg.

Husbandens personrettede tilskudd, blant annet til etablering i og tilpasning av bolig gikk inn i kommunens rammetilskudd fra og med 2021. Vi har per dags dato kr 267 000,- på fond fra tidligere mottatte midler. Det har de siste årene ikke blitt betalt ut mye til disse tilskuddsordningene. Vi har lagt inn kr 100 000,- i budsjett hver av de neste 4 årene, og finansierer dette ved hjelp av tidligere avsatte fondsmidler de to første årene. Skulle det gå ut mer midler enn budsjettet må vi komme tilbake til dette.

Det er en økt utgift til ulike lisenser til diverse programvare (dette gjelder programvare vi ikke betaler gjennom Setesdal ikt/ikt Agder.). Vi har også forsøkt å samle mest mulig lisenser på et felles ansvar. Utover dette er det prisjustering på forsikringer, og også på en rekke kontingenter med videre.

Tilskudd på kr 100 000,- til Otra il, motorsportgruppa, er lagt på sentraladministrasjonen og øker ramma.

Enhet for kultur

Korr ramme 22	Ramme 23	Endring	Endring i %
5 366	5 720	354	6,60

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
6,13	6,20	75,57

Justeringer og naturlige svingninger innen enheten

Det er lite endringer på området fra 2022 til 2023, utover at kommunestyret i budsjettvedtaket vedtok å øke rammen for kultur- og frivillighetsmidler med kr 100 000,- for 2023.

I 2022-budsjettet ble enheten styrket med noe stillingsressurs på ungdomsklubben og kulturadministrasjon for bedre å kunne ivareta de oppgaver enheten skal arbeide med. Organiseringen er nå i ferd med å gå seg til, og vi ser resultater av denne endringen. For 2023 er det kun en justering på 7 % stilling på kulturskolen, opp til tidligere fastsatt nivå på stillingsressurser her (her har det ligget litt under tidligere år).

Det er lagt inn midler til arbeidet med ferdigstilling av gards- og ættesoge. På dette området finnes det bundne fond, og det er lagt inn finansiering via disse.

Utover dette er det kun mindre endringer.

Hornnes barneskule

Korr ramme 22	Ramme 23	Endring	Endring i %
13 354	13 371	17	0,13%

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
18,23	Vår: 19,29	89,24
	Høst: 18,02	

Elevtall 2019/2020: 123
 Elevtall 2020/2021: 121
 Elevtall 2021/2022: 119
 Elevtall 2022/2023: 124
 Prognose 2023/2024 104

Som en ser er det forventet en kraftig nedgang i elevtallet fra og med høsten 2023. Det er fordi det da går ut et stort kull, og per nå er det kun 5 barn som skal starte på skolen denne høsten.

Når det gjelder årsverk, har vi tatt med både vår og høst, da det blir en kraftig endring fra og med høsten 2023. Dette har med endring i elevmasse, i gjesteelever og i elever med spesielle behov.

Utover dette er ressurs til sekretær økt fra 20 til 50 %. Dette henger bl.a. sammen med at mens både Evje barneskole og Evje ungdomsskole har ressurser til assisterende rektor, har Hornnes barneskole svært små administrative ressurser, og det er derfor et behov for å øke denne ressursen. Det er også lagt inn 30 % ressurs som miljøveileder, etter sak framlagt i november og kommunestyrets vedtak om at ressursen skulle være 100 % totalt.

Rammen går likevel kraftig ned på grunn av færre årsverk fra høsten 2023. I tillegg er det ganske stor økning i inntekter fra 2022-budsjettet til 2023-budsjettet, noe som også reduserer rammen. Dette gjelder gjesteelever.

På sfo øker antall brukere mye. Dette skyldes trolig 5-dagers skoleuke. Dette gir økte inntekter, men også utgifter til lønn. Netto øker ikke utgiften mye. Det er usikkerhet knyttet til anslagene på dette området, blant annet knyttet til høsten 2023.

Utover dette er det økte utgifter til leirskeleopphold, og noe økte utgifter til leie av Otrahallen.

Evje barneskule

Korr ramme 22	Ramme 23	Endring	Endring i %
22 077	22 823	747	3,38

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
29,20	Vår: 29,55	93,53
	Høst: 29,40	

Elevtall 2019/2020: 220
Elevtall 2020/2021: 220
Elevtall 2021/2022: 221
Elevtall 2022/2023 223
Prognose 2023/2024 212

Skolen har ekstra ressurser som kun gjelder for våren 2023. Deretter går dette ned med ca 85 %. Samtidig er det fra høsten lagt inn 70 % ressurs som miljøveileder, slik at nedgangen totalt sett blir bare 15 %. Dette følger av sak framlagt i november og kommunestyrets vedtak om at ressursen skulle være 100 % totalt.

Sekretær på skolen har vært 40 %, denne stillingen har vært delt med 40 % Evje barneskole, 40 % Evje ungdomsskole og 20 % Hornnes barneskole. Tidligere var det ikke sekretær på Hornnes, og sekretærstillingen var delt med 50 % på hver av de to skolene på Evje. Hornnes barneskole er nå foreslått tildelt sekretær i 50 % stilling, og stillingen er da igjen økt til 50 % på Evje barneskole. I tillegg er det for våren økt med 11,55 % for redusert undervisningsplikt for lærere med over 20 elever i klassen, fra høsten av blir dette 7,7 % da det blir en klasse mindre med over 20 elever.

Av andre justeringer kan det nevnes en oppgang i 14 % stilling på sfo, dette skyldes at det nå er kun to lærlinger inne mot tre i fjor. Samtidig er det flere brukere på grunn av 12 gratistimer i første klasser, og større behov på grunn av 5-dagers skoleuke. Inntektene er redusert med kr 100 000,- sammenlignet mot i fjor. Dette skyldes hovedsakelig gratistimene i første klasse, som gir en «mindreinntekt» på ca kr 25 000,- per måned.

Evje ungdomsskule og voksenopplæring

Korr ramme 22	Ramme 22	Endring	Endring i %
20 157	21 340	1,183	5,87

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
27,07	Vår 27,10	91,93
	Høst 28,88	

Elevtall 2019/2020: 146
 Elevtall 2020/2021: 146
 Elevtall 2021/2022: 142
 Elevtall 2022/2023: 150 elever, herav 8 i mottaksklasse
 Elevtall 2023/2024: 162

Elever i voksenopplæring:

2019/2020 40
 2020/2021 31
 2021/2022 31
 2022/2023 55

Ungdomsskolen:

På ungdomsskolen blir det 70 % stilling mer fra høsten 2023, på grunn av økning fra 6 til 7 klasser. Dette skyldes at et stort kull kommer over fra barneskolene. Det er også økte utgifter til støttetiltak/spesialpedagogikk fra høsten av, ut fra endringer i elevmasse.

Som på barneskolen er også sekretærressurs økt fra 40 til 50 %, slik det var tidligere år. Redusert undervisningsplikt for kontaktlærere med over 20 elever i klassen gjør at stillingene øker med 25,8 % i inneværende skoleår, og 30,1 % fra høst 23,

Av andre endringer kan vi nevne at engangssum på kr 100 000,- til gjennomføring av leirskole for de elevene som ikke fikk dette tilbudet på barneskolen var lagt inn i 2022-budsjettet, men er tatt ut i 2023. Det er ellers kun mindre justeringer.

Voksenopplæringen

Som tallene over viser er det stor økning i antall her. I tillegg vet vi allerede nå at det skal starte ytterligere 5 som har kommet i høst i januar. Tallet 55 inkluderer også ukrainere fra nabokommunene: 12 bosatt i Bygland og 7 i Åseral går hos oss, og utgiftene dekkes da av deres hjemkommuner.

Det er budsjettet med samme antall lærere som i 2022, men det vil bli økning på dette. Stor usikkerhet har gjort at dette er vanskelig å budsjettere. Det forventes imidlertid at de ekstra utgiftene vil bli dekket inn av tilskudd.

Enhet for barnehage

Ramme 2022	Ramme 2023	Endring	Endring i %
20 631	21 167	536	2,60

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
36,13	36,67	95,97

Antall barn:

Høst 2015: 173, fordelt med ulikt antall dager
 Høst 2016: 180, fordelt med ulikt antall dager
 Høst 2017: 179, fordelt med ulikt antall dager
 Høst 2018: 172, fordelt med ulikt antall dager.
 Høst 2019: 161, fordelt med ulikt antall dager.
 Høst 2020: 156, fordelt med ulikt antall dager.
 Høst 2021 149, fordelt med ulikt antall dager.

Høst 2022;
Høst 2023

150 barn fra januar 23, fordelt med ulikt antall dager.
Anslag på 147 barn i de kommunale barnehagene.

Justeringer og naturlige svingninger innen enheten

Årsverk er per 01.01, og det vil bli endringer fra barnehageåret 2023/2024 (august 2023). Når det gjelder ordinær bemanning i barnehagene, skal det bemannes med bakgrunn i prinsipper for opptak. Det betyr at bemanning ikke endres for neste barnehageår før man ser behovet, og dette vil barnehagen ha oversikt over i mars 2023 (etter hovedopptak). Det vil derfor komme endringer i en av tertialrapportene.

I Hornnes barnehage har det vært en nedgang på 1,8 årsverk sammenlignet med forrige budsjettår, på grunn av færre barn. For støttetiltak er det budsjettetert med 3,67 årsverk fram til sommeren, fra høsten av ligger kun fast ramme på 2 årsverk. Blir det nødvendig med justeringer her vil også det komme i tertialrapport.

Når det gjelder foreldrebetaling, er makspris i statsbudsjettet lagt til kr 3 000,-, fra januar 2023. Fra august 23 vil det bli gratis barnehagen for det tredje barnet i en familie som går i barnehage samtidig. Når det gjelder foreldrebetaling, følger vi maksprisen. Utfordringen med å budsjettere foreldrebetaling, er at det er en god del husholdninger som kommer inn under grensen for redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid. I tillegg har vi søskenmoderasjon. Vi har gjort et anslag ut fra situasjonen per nå.

Innledning – enhetene under helse og omsorg

Når vi ser framover, ser vi et utfordringsbilde med flere eldre, oppgaver som kommer til kommunene fra spesialisthelsetjenesten og økt rettighetsfesting for brukere. Ressursene øker ikke i samme takt, og det blir en hardere kamp om fagfolk på områdene. Det betyr at vi må finne nye måter å organisere tjenestene på.

For å møte oppgavene framover var det i 2021 et arbeid med framtidige tjenester innen helse og omsorg, som har munnet ut i en ny tjeneste- og organisasjonsstruktur. Denne er nå iverksatt, og skal evalueres innen 01.02.23.

Enhet for helse

Korr ramme 22	Ramme 23	Endring	Endring i %
40 309	41 797	1 488	3,69

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
53,53	62,43	68,18*

*Andel av årsverk til lønn er utenom introduksjonsstønad og kvalifiseringsstønad.

Sterk økning i årsverk skyldes i hovedsak legetjenesten, der også leger og hjelpepersonell i Bygland nå har blitt ansatt hos oss som vertskommune.

Enheten har mange ansvarsområder, og vi beskriver område for område. Enhetens budsjett er utfordrende å legge fordi det er mange usikkerhetsmomenter knyttet til for eksempel sosialhjelp, mottak av flyktninger, kostnader legetjenesten, endringer i avdeling habilitering (f.eks. omsorgslønn, støttekontakt, avlastning med mer).

Justering og naturlige svingninger innenfor enheten – tjeneste for tjeneste

Avdeling for livsmestring.

Denne avdelingen består av psykiatri og rustjenesten, fengselshelsetjeneste, legekontor og helsestasjon, og disse omtales videre etter fagområde.

Psykatri- og rustjenesten:

Kommunen har ikke lyktes med å ansette psykolog, men det er budsjettet med at vi skal få dette på plass i løpet av 2023. Det er planlagt samarbeid med Åseral og Bygland, med Åseral med vertskommune. Det er lovpålagt å ha psykolog i kommunene, men det har vist seg vanskelig å få dette på plass. For 2023 ligger det inne midler til psykolog med virkning for halve året, da det ikke kommer til å være på plass 01.01. I økonomiplanen ligger det med helårsvirkning. Det er satt av kr 383 000,- i 2023 og kr 766 000,- per år i økonomiplanen.

Det har vært ansatt ruskonsulent i prosjektstilling i 3 år. Her har vi fått tilskudd fra statsforvalteren til og med 2022, men fra og med 2023 er det ikke tilskudd. Enheten ser et sterkt behov for å gjøre denne stillingen fast. Stillingen kom for å få et nødvendig fokus på ruspasienter, noe som hadde vært et manglende fokus tidligere. Argumenter for videreføring er:

- I helse og omsorgstjeneste-loven § 3-9 b skal kommunen ha en rådgivende enhet for russaker, denne funksjonen er lagt til denne stillingen.
- Ruskonsulenten er involvert i forebygging arbeid barn og unge og har fokus på barn som pårørende.
- Ruskonsulenten driver utstrakt veiledningsfunksjon for både pårørende og fagpersoner i ulike deler av organisasjonen. Dette kan være i oppvekst, eldreomsorg, heglsestasjon mm.
- Det er viktig å ha fokus på de mest syke og de som trenger mye bistand - Ivaretagelse av de sykeste ruspasientene.
- Ruskonsulenten kan som eneste utenom lege og psykolog henvise til ARA (Avdeling for Rus og Avhengighet)
- Det lå som en føring for tilskuddsmidlene at *.....Kommunen må sørge for en gradvis innarbeiding av stillinger i kommunens økonomiplan slik at økt kapasitet i tjenestene blir av varig karakter»*

Stillingen er videreført i økonomiplanperioden.

Innen rus er det ellers stor usikkerhet knyttet til kjøp av plasser i institusjoner med videre. Dette gjelder krevende brukere som kommunen har ansvaret for, men ikke klarer å håndtere. Her er det satt av kr 75 000,-.

Når det gjelder årsverk psykiatri, var det i 2022 budsjettet med 3,61 årsverk, dette inkluderte 30% til avdelingsleder og 10 % stilling til turnusplanlegger. For 2023 er det budsjettet med 3,60 årsverk, i praksis er da direkte brukerrettede stillinger styrket med 0,19 årsverk, da årsverk til turnusplanlegger er flyttet til andre områder i budsjettet, og avdelingsleder har framover kun 20 % stilling på dette ansvaret. Midler avsatt til 60 % psykologstilling kommer i tillegg.

Fengselshelsetjenesten

Det er vanskelig å vite hva tilskuddet vil bli her, og helsedirektoratet opplyser at en ikke kan forvente at tilskuddet skal dekke alle utgifter til denne tjenesten. Det er ikke endring i stillinger fra 2022, da det skjedde en økning. Det er 2,06 årsverk knyttet til tjenesten. Det er lagt inn en økning i vikarmidler, med kr 80 000,- pluss sosiale utgifter. Nettoutgifter til tjenesten, etter tilskudd, er i 2023 beregnet til 0,816 mill.

Helsestasjonen

Det er ingen større endringer på dette området, utenom justering av lønn og justering av kostnad i forbindelse med kjøp av jordmortjeneste.

Legetjenesten

Fra og med 1/6-22 ble legetjenesten i Bygland og Evje og Hornnes samorganisert med Evje og Hornnes som vertskommune. Bygland kommune gikk inn med 3,8 stillingshjemler. Dette var 200 % hjelpepersonell og 180 % lege (inkl. kommuneoverlege).

Det er gjort interne endringer når det gjelder fordeling av stillingene. Tidligere ble utgifter til tilsynsfunksjoner belastet på aktuelle avdelinger (f.eks på Evjeheimen). Nå er alt samlet på ansvar for legetjenesten. Unntaket er fengselslegen. Grunnen til dette er at alt av økonomi i forhold til lege, utenom fengselslege, skal fordeles med Bygland etter en gitt fordelingsnøkkel.

På bakgrunn av en hardt presset tjeneste og ønske om en oppgaveforskyvning innad i legetjenesten, er det i årets budsjett satt inn en 100 % ny sykepleierstilling.

Med flere leger inn i samarbeidet er det naturlig nok også flere inntekter, i tillegg til at Bygland skal betale sin del av kostnadene. Nettobudsjettet for legetjenesten samlet går opp med 1,033 mill, eller 13,6 %, og har en ramme på 8,628 mill.

NAV

Denne avdelingen består av NAV og flyktningetjenesten.

Flyktningetjenesten

I 2022 ble det vedtatt å ta imot 50 flyktninger, og vi påregner at disse kommer får nyttår i 2022.

Dette fører til store utgifter på mange områder som for eksempel husleie og også noe tomleie i påvente av innflytting, strøm, introduksjonsstønad, lønnskostnader mm. Men det kommer også inntekter både i 2022 og årene fremover. Dette fører til store budsjettendringer på både inntekts- og utgiftssiden.

For 2023 er det budsjettet med at alle 50 blir værende og vi tar imot 12 nye. Dette kan endre seg. Da budsjettsaken ble skrevet for 2022 var vi usikre på om det kom til å komme flyktninger i det hele tatt i 2023, så endringer skjer fort!

Årsverk på flyktningetjenesten er økt med en ut 2023, men avhengig av situasjonen framover vil dette kunne endre seg. Inntekter fra integreringstilskudd øker med 11,134 mill, mens utgifter til introduksjonsstønad er økt med 4,849 mill. Økonomisk sosialhjelp og andre ytelser til flyktninger er økt med rett i underkant av 3 mill. Det er lagt inn økninger på strøm, innkjøp av inventar med videre. Det er inngått ny leasingavtale på bil, noe som også har gitt noe økte kostnader. Utgifter til tolk er økt.

Det er viktig å merke seg at vi har fått flere eldre flyktninger enn forventet og forespeilet. Disse har ikke plikt til introduksjonsprogram og kan fort ende på sosialhjelp som eneste inntektskilde. Her er det usikkerhet.

Totalt ligger alle ansvar under flyktning med en netto inntekt på 4,246 mill, mot 0,753 mill i 2022-budsjettet. (Dette inkluderer tolk, som formelt sett ikke ligger inn under denne avdelingen). Det betyr at inntektene går opp mer enn forventede utgifter, og dette bidrar til at rammen på helse alt i alt ikke øker mye. Det er imidlertid nødvendig å følge dette tett opp gjennom året, da det som sagt er mye usikkerhet knyttet til anslagene her.

Inntekter på dette områder skal også dekke utgifter som kommer andre steder i organisasjonen som følge av mottaket.

NAV

Sosialhjelpsutgiftene er varierende og vanskelige å budsjettere. (Merk at sosialhjelp til flyktninger i integreringsperioden – de første 5 årene - går på budsjettområde flyktninger, så dette gjelder andre personer med behov for sosialhjelp)

Tabellen under viser utvikling i sosialhjelpsutgifter de siste årene:

(alle tall i hele 1000)	Sosialhjelp/ytelse til livsopphold	Kvalifiseringsstønad	Samlet
2019	4 394	145	4 539
2020	2 197	130	2 327
2021	2 924	0	2 924
2022 (per okt)	1 996	0	1 996

Vi ser en nedgang mot i 2021, da utgiftene per oktober lå på 2 504,-. I 2022 ligger budsjettet på dette området svært godt an, ser vi sosialhjelp og kvalifiseringsordningen samlet ligger vi per oktober 0,629 mill under budsjett.

For 2023 har vi valgt å beholde budsjettet på samme nivå som i 2022. Det er sannsynlig at utgiftene til sosialhjelp kan gå opp i 2023. Merk at det i september 2022 kom en lovendring som sier at barnetrygd ikke regnes med som inntekt når en utmåler stønad til økonomisk sosialhjelp. Det vil i praksis si at en kan få økte utgifter til økonomisk sosialhjelp. I tillegg kan økte utgifter til drivstoff, strøm og andre levekostnader også føre til økte utbetalinger.

Utover dette er det kun mindre justeringer på budsjettet.

Habilitering

Når det gjelder støttekontakt, omsorgslønn og avlastning er dette vanskelig å budsjettere. Her kommer tjenester til personer som har lovfestede rettigheter. Omsorgslønnen går ned med 43 % fra 2022 til 2023, og det er per nå 2,67 årsverk med omsorgslønn. Det er ellers ikke endringer på dette området.

I Hovslagerveien ble det i 2022 lagt inn en økning på to årsverk. Det ble bemannet opp med 1-til-1 bemanning rundt en bruker. En har gjennom året erfart, og i tillegg fått tilbakemelding fra Statsforvalteren, om at det er behov for 2-til-1 deler av døgnet. Denne tilbakemeldingen har blant annet kommet via tilsyn rundt vedtak i denne tjenesten. Dette går på forsvarlighet for tilbudet til bruker og tryggheten til de ansatte.

I forhold til tvang etter kapittel 9 er det behov at denne stillingen blir en person med 3-årig høyskoleutdanning. Brukerne i habilitering blir mer ressurskrevende med tiden. Dette kan en se på som en naturlig svingning.

Kommunedirektøren har lagt inn 0,5 nytt årsverk, øvrig økning må tas ved omdisponeringer innen egen ramme. I tillegg er vikarbudsjettet på Hovslagerveien etter enhetens forslag økt med kr 80 000,- pluss sosiale utgifter.

Utover dette er det kun mindre endringer. Det er redusert inntjening på Soltun dagsenter, da det der ble kjøpt en plass fra en annen kommune, og dette er avsluttet. Det er også noen andre mindre justeringer i andre inntekts og utgiftsposter.

Annet

Familiesenter

Her er det lagt inn midler fram til sommer 2023. Dette er delvis finansiert via tidligere prosjektmidler. Familiesenter vil være et tiltak som også forankres i kommunens plan for forebygging av omsorgssvikt og utvikling av atferdsvansker, jfr. barnevernloven § 3-1. Tiltaket er et av de universelle hjelpetiltakene som kommunen har.

Dette er et prøveprosjekt, og dersom det skal videreføres må dette tas ved tertialrapport i 2023.

Enhet for omsorg

Korr ramme 22	Ramme 23	Endring	Endring i %
51 074	49 593	-1 481	-2,90

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
70,05	65,07	92,11 %

Oppjustering av lønn og pensjon gir stort utslag her. Likevel en nedgang i utgiftene, som skyldes endrede behov vedrørende ressurskrevende brukere.

Utover dette er det ikke store endringer. Det er oppjustert noen utgifter til leasing av bil og serviceavtale elektromedisinsk utstyr ut fra nye avtaler som er inngått. Det er også oppjustering av noen poster vedr. forbruksmateriell, ut fra erfaringstall. Det er foretatt mindre justeringer av inntekter, også ut fra erfaringstall.

Lokalmedisinske tjenester

Korr ramme 22	Ramme 23	Endring	Endring i %
1 551	1 347	-204	-13,12

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
4,58	4,08	81,48

Endring i stillinger skyldes at ikt-ansvarlig/superbruker har sluttet og gått over i ikt Agder. Samtidig er audiograf, som har vært ansatt hos oss i 50 %, nå ansatt i 100%. Sykehuset refunderer i henhold til avtale inntil 50 % av denne stillingen, men audiografen forholder seg til kommunen som sin arbeidsgiver.

Utover dette er det kun mindre justeringer.

Drift og forvaltning

Korr ramme 22	Ramme 23	Endring	Endring i %
26 501	29 741	3 240	12,23

Årsverk 22	Årsverk 23	Andel av driftsutgifter til lønn
32,51	33,13	49,18

Årsverk er inklusive selvkostområdene. ‘

Den største årsaken til at rammen til drift og forvaltning øker kraftig, er at kostnadene til strøm er kraftig økt. På enheten er disse utgiftene økt med 5,078 mill, til 9,328 mill. (Det er også økte kostnader til strøm på selvkostområdene.) Når ramma ikke går opp mer enn den gjør, skyldes dette bl.a. at utgiftene til merverdiavgiftskompensasjon ikke lenger får utslag hos enheten, dette utgjorde i budsjettet for 2022 2,842 mill.

Av nye tiltak er det lagt inn 50 % ressurs på driftsavdelingen. Enheten har lagt inn ønske om en ny 100 % stilling, men kommunedirektøren har prioritert 50 %. Grunnen til økningen er sammensatt. Det har over flere år blitt flere kvadratmeter kommunale bygg, uten økte ressurser til drift av disse. En annen faktor er at avdelingsleder har fått økt ansvar og tar en stor del av ansvaret som tidligere lå hos enhetsleder.

På forvaltning ligger det inne kr 47 500,- til kostnader med historiske flyfoto og FKB-C- kostnader i 2023. Dette er et prosjekt som er påbegynt i 2022, og det er satt av kr 95 000,- i budsjettet fordelt over 2022 og 2023. På forvaltningsavdelingen er det også satt av en fast sum på kr 200 000,- til planarbeid i hele økonomiplanperioden.

Av innsparinger er det sett på strømutfgifter, og man har innarbeidet innsparinger ved å ikke åpne varmtvannsbassenget denne sesongen. Dette utgjør en innsparing på ca kr 200 000,- per sesong. Dette er ikke bare strømutfgifter, men også mindre utgifter til vask, service ved åpning og ventilasjon. Det er også lagt inn innsparinger ved å begrense bruk av lysløype.

Når det gjelder forvaltning er det lagt opp til å beregne selvkost på følgende områder:

- Private plansaker
- Oppmåling/matrikulering
- Bygge- og delesaker
- Utslippstillatelser og kontroll
- Eierseksjonering
- Veier – gravemeldinger med videre

Dette er regulert gjennom egne forskrifter, og det vises til egen sak om denne. Gebyrer på disse områdene er beregnet ut fra selvkost (man har beregnet timepris og sett på hvor mye tid og andre kostnader som går med til de ulike sakstypene). Man har så beregnet inntekter med å gange gebyrene med forventet antall saker. Saksmengde har vil variere over tid, og man må derfor se på hva man forventer av aktivitet i det kommende året. Dette er selvfølgelig vanskelig å vite, og her må man bare forsøke å ha så gode anslag som mulig.

Utover dette er det foretatt noen justeringer av forventede inntekter, og det er justert for noen utgifter man vet vil gå opp. Det er bl.a. lagt inn midler til vår andel av vannområde Otra, kr 60 000,-.

Selvkost

Området ligger med en netto inntekt fordi det er et opparbeidet underskudd vedrørende renovasjon som skal dekkes inn (0,465 mill). Samtidig er det forventet at avløp vil få et lite underskudd på kr 41 700,- - som skal dekkes inn senere år. Det vises for øvrig til omtale i kapittelet «egenandeler, husleier, gebyrer med videre.»

Investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet er bygd opp med en inntekts- og en utgiftsside. Finansiering av prosjektene, utenom inntekter som hører til et spesielt prosjekt (f.eks. spillemidler) er lagt inn felles.

I denne delen av saksframlegget beskriver vi planlagte investeringer i årsbudsjettet og økonomiplanen.

Framtidige investeringsbehov

Som vi har beskrevet tidligere i saken er det viktig å holde investeringsnivået lavt for å kunne få ned gjeldsbyrden framover. Det er likevel investeringsbehov som dukker opp, i løpet av eller økonomiplanen eller i årene etter.

Annet - inntekter

Det kan enkelte år bli inntekter fra tomtsalg som ikke er budsjettet. Dette må vi komme tilbake til og regulere budsjettene for når det er aktuelt.

Investeringsprosjekter i økonomiplanperioden

Tilskudd nybygg Evje kirke.

Det er lagt inn kr 2 500 000,- i investering, i tillegg til kr 200 000,- i drift. Det vises her til egen sak.

Nødstrøm/elektrokjeler kommunehus

Det er satt av kr 875 000,- til dette prosjektet, hvorav merverdiavgift kr 175 000,-.

I dette prosjektet ligger installasjon av elektrokjeler i kommunehuset og i Evjemoen kino som begge kobles opp til en trafostasjon. På den måte kan kommunen selv stå for oppvarming av bygningsmassen, som vi i dag kjøper fra Evjeklinikken.

Det vil kunne gi kommunen innsparinger gjennom lavere strømkostnader. I tillegg, vil en «på kjøpet» kunne etablere en nødstrømsordning fra eksisterende fast nødstrømsaggregat i området, som kommunehuset per i dag ikke er koblet til. Det vil styrke kommunens mulighet til styring og kriseledelse ved hendelser når kritisk infrastruktur ellers er ute av drift. Før dette eventuelt skulle bli iverksatt, vil det utredes om nødstrømsaggregatets kapasitet er stort nok til å drifte nødvendige deler av kommunehuset, med tanke på beredskapsarbeid.

Det understrekes at kostnadsoverslagene her bygger på gamle tall, som er prisjustert for å komme opp på dagens nivå. Det kan bli endringer i kostnadene.

Dagsturhytte

Her er det lagt inn totale utgifter på kr 1 687 500,-, hvorav merverdiavgift kr 337 500,-. Utgiften gjelder dagsturhytta, inkludert utgifter til toalett. Det er budsjettet med å få inn tilskudd fra fylkeskommunen og sparebankstiftelsen, til sammen kr 462 000,-.

Det påregnes også at det vil komme spillemidler, kr 562 500,-. Disse er budsjettert som inntekt i 2024.

Vann og avløp – årlig ramme

Det ligger inn kr 3 750 000,- hvert år i økonomiplanen, til prosjekter innen vann og avløp, som fornyelse av ledningsnett med videre. For vann og avløp gjelder ordinære regler for merverdiavgift (ikke kompensasjon, men som i privat regnskap) så her er det nettosummen som ligger inne.

For 2023 må oppstartet arbeid på Gudvangen ferdigstilles. Ellers så holder vi oss til VA planen som nå er under revisjon.

Biologisk trinn renseanlegg

Innen 2025 må vi ha på plass en ny renseløsning for å tilfredsstille utslippstillatelsen på Fennefoss renseanlegg. Dette er på grunn av nytt regelverk. Dette betyr i praksis at vi må bygge inn et biologisk trinn på renseanlegget. Vi har begynt å se på løsninger, men total kostnadsramme er svært usikker. Det vil bli betydelige kostnader, anslått til mellom 20 og 40 mill. Det er lagt inn kr 300 000,- til et forprosjekt i 2023, deretter ligger det inne 15 mill i 2024 og 15 mill i 2025. Her kan det bli endringer på kostnader, og også på framdriftsplan, avhengig av hva som framkommer i forprosjektet.

Siden dette er innen vann og avløp vil det bli dekket inn over gebyrene, noe som vil gi høyere avgifter på avløp framover.

Fornyelse maskinpark

Her ligger det inne kr 455 000,- til kjøp av bil i 2023. Bilen lå i budsjettet for 2022 og er allerede bestilt, men kommer ikke før i 2023. Den ble også ca kr 50 000,- dyrere enn det som først var beregnet. Dette har sammenheng med at det ble valgt å kjøpe en el-bil.

I 2024 er det satt av kr 2 500 000,- til kjøp av lastebil, hvorav merverdiavgift kr 500 000,-. Enhet for drift har en lastebil som brukes særlig til brøyting og strøing på vinteren. På sommeren brukes den til veivedlikehold, sammen med hjullaster brukes den til grøfterensking og så videre. Lastebilen er et viktig verktøy for å løse enhetens oppgaver, og uten en slik bil vil enheten miste fleksibilitet med tanke på å utføre nødvendig og akutt vedlikehold.

Nåværende lastebil er en 2008-modell, og det har allerede påløpt en del kostnader til vedlikehold. Vi må regne med at det blir mer framover, med høyere alder og mer slitasje på bilen. Det er derfor lagt opp til kjøp av ny lastebil i 2024.

Nærmiljøanlegg Evje-skolene

Det er fastsatt en total utgiftsramme for dette prosjektet på kr 22 375 000,- inklusiv merverdiavgift. Netto ramme er kr 17 900 000,-.

I 2022-budsjettet ligger utgifter på 13,875 mill. I 2023 ligger det dermed 8,500 mill, slik at total utgiftsramme for begge årene blir 22,375 mill. Det vil trolig skje endringer mellom årene her, slik at deler av rammen som ligger i 2022 vil bli overført til 2023. Men det må sees på når årsregnskapet for 2022 skal gjøres opp.

Av inntekter ligger det i 2023, utenom merverdiavgift på 1,700 mill, spillemidler på 0,594 mill. Det er forventet ytterligere spillemidler i 2024, 1,130 mill.

Trafikksikkerhetsplan

Her er det lagt inn kr 312 500 (netto kr 250 000,-) per år fra 2023-2026 for å gjennomføre tiltak i trafikksikkerhetsplanen.

Utbygging brannstasjonen

Til dette prosjektet er det lagt inn 6,250 mill, hvorav merverdiavgift utgjør 1,250 mill. Netto ramme er dermed 5,000 mill. Prosjektet er utsatt fra 2022.

Kostnadsrammen er usikker, det har vært stor prisstigning siden denne rammen ble beregnet.

Utbygging er vesentlig for å ivareta HMS for våre brannforebyggere (det nye navnet på feierne) at det oppgraderes garderobe- og garasjefasiliteter på Evje brannstasjon. Hensikten er å ivareta nødvendig daglig renhold av personell og materiell.

For ikke lenge siden ble bygget ut og oppgradert for brann og redning på Evje brannstasjon. Dette har medført at vi har funnet en foreløpig løsning hvor brannforebyggerne bruker damegarderoben til beredskap. Dette har vært mulig siden det var bare 3 feiere, og det ikke er noen kvinner ansatt på Evje brannstasjon

Det ble ikke tatt høyde for at brannforebyggerne/feierne er øket fra 3 til 5 (det var ukjent på det tidspunktet utbyggingen ble foretatt). Denne økningen av ansatte, kjøretøy og materiell henger sammen med ett nytt pålegg til kommunene (og dermed brannvesenet), om at vi skal gjennomføre feiing og tilsyn med fyringsanlegg i alle byggverk (herunder fritidsboliger og hytter av alle slag) i tillegg til ordinære boliger. Dette har medført at det er blitt kjøpt inn flere feier- og tilsynsbiler samt snøscooter/ ATV på hver sin tilhenger for å kunne løse pålagt oppdrag.

Dette betyr:

Det er nødvendig med utbygging av nok garasjeplasser til kjøretøy, hengere og materiell.

Det er nødvendig med utbygging av garderober/ dusjer til brannforebyggerne/ feierne som tilfredsstillende arbeidstilsynets anbefaling/ krav til deling av skitten og ren sone.

Det må også være dimensjonert for at vi kan få inn kvinner som brannforebyggere.

Finansiering: Dette blir finansiert over tid med leieinntekter basert på en forretningsmessig leie. Feiing er en del av selvkost, og kostnader som gjelder dette skal derfor inn i selvkostregnskapet og finansieres over dette.

Startlån

Det er lagt inn et utlån på kr 5 000 000 per år i økonomiplanen. Det vises til omtale tidligere i saken.

Når det gjelder tilbakebetaling av startlån, er det lagt opp til innbetaling av 1,507 mill i 2023, mens det er budsjettet med at vi skal motta innbetalinger på 1,000 mill, altså en netto utgift på kr 507 000,-,-.

Egenkapitalkrav klp

Dette er en fast post hvert år. Vi har ikke endelig beløp for 2023, men har lagt inn kr 700 000,-. Utgift i 2022 var kr 664 000,-.

Inntekter

Det er lagt inn tomtosalg med kr 200 000,- hvert år i økonomiplanen.

Det er lagt inn avdrag på lån i forbindelse med Flatebygd vannverk, kr 30 000,- per år. Det er også lagt inn utbyggingsavtale Hornåsen, med netto inntekt kr 5 000,- per år.

Det er også lagt inn forventet inntekt fra byggelån til Otra il, med kr 1,900 000,-, i 2023. Dette er et lån der kommunen har forskuttert midler, og som skal tilbakebetales ved utbetaling av spillemidler.

Formelt grunnlag

Kommuneloven kap 14 – økonomiforvaltning

§14-2 slår fast at kommunestyret selv skal vedta økonomiplanen og årsbudsjettet.

§14-3 sier blant annet:

- Økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet.
- Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning.
- Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den.

§ 14-4:

«Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets eller fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. De skal også vise utviklingen i kommunens eller fylkeskommunens økonomi og utviklingen i gjeld og andre

vesentlige langsiktige forpliktelser. Vedtaket om årsbudsjett skal angi hvor mye lån som skal tas opp i budsjettåret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige. Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel. Årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett og stilles opp på samme måte som økonomiplanen.

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om bevilgningsoversikter, økonomiske oversikter og oversikter over utviklingen i gjeld.»

Kommunestyrets vedtak 15.12.22

Kommunestyrets behandling av sak 118/2022 i møte den: 15.12.2022

Behandling:

Svein Arne Haugen (Ap) fremmet følgende:

Støtte til nytt kirkebygg økes i tråd med kommunestyrets vedtak med kr 500 000,- til kr 3 200 000,-. Økningen på 500 000,- tas fra disposisjonsfond.

Rammen til Rus og psykiatri økes i tråd med kommunedirektørens råd med kr 565.000,-. Økningen skal gå til videreføring av stillingen som ruskonsulent i 100 % stilling i 2023. Motpost blir redusert avsetning til disposisjonsfond.

Ressurs til miljøveileder i grunnskolen økes i tråd med kommunestyrets vedtak med 25 % til 100 % ressurs. Det betyr en økning på kr 65 000,- i 2023, deretter kr 155 000 pr år i planperioden.

Britt Ingrid Andersen (AP) fremmet følgende:

Evje og Hornnes kommune bevilger kr 100 000 til Otra IL Motorsportgruppa i forbindelse med etableringen av motocrossbane. Inndekning fritt disposisjonsfond.

Glenn Cato Christensen (V) fremmet følgende:

Rammen for kultur- og frivillighetsmidler økes med kr 100 000,- i 2023. Avsetning til disposisjonsfond reduseres med kr 100 000,-

Finn Bjørn Rørvik (H) fremmet følgende:

Otra IL motorsport tilbyr et rentefritt lån på kr 200 000,- over 5 år. Inndekning økt låneopptak.

Linn Moseid ba om vurdering av sin habilitet fvl. §6, siden hun er nestleder i Otra IL, gjelder behandling av støtte til Otral IL Motorsportgruppa

Kommunestyret vedtok enstemmig at Linn Moseid er inhabil i behandling av støtte til Otral IL Motorsportgruppa

Linn Moseid forlot møtet under behandling av støtte til Otral IL Motorsportgruppa, ingen varamedlem møtte.

Grethe Nygaard ba om vurdering av sin habilitet fvl. § 6, siden samboer en søker, gjelder behandling av støtte til Otral IL Motorsportgruppa.

Kommunestyret vedtok enstemmig at Grethe Nygaard er inhabil i behandling av støtte til Otral IL Motorsportgruppa

Grethe Nygaard forlot møtet under behandling av støtte til Otral IL Motorsportgruppa, Toufic Kairoz tiltrådte møtet.

Avstemming:

Rammen til Rus og psykiatri økes i tråd med kommunedirektørens råd med kr 565.000,-. Økningen skal gå til videreføring av stillingen som ruskonsulent i 100 % stilling i 2023. Motpost blir redusert avsetning til disposisjonsfond.

Enstemmig vedtatt.

Ressurs til miljøveileder i grunnskolen økes i tråd med kommunestyrets vedtak med 25 % til 100 % ressurs. Det betyr en økning på kr 65 000,- i 2023, deretter kr 155 000 pr år i planperioden.

Enstemmig vedtatt.

Støtte til nytt kirkebygg økes i tråd med kommunestyrets vedtak med kr 500 000,- til kr 3 200 000,-. Økningen på 500 000,- tas fra disposisjonsfond.

Enstemmig vedtatt.

Rammen for kultur- og frivillighetsmidler økes med kr 100 000,- i 2023. Avsetning til disposisjonsfond reduseres med kr 100 000,-

Enstemmig vedtatt.

Evje og Hornnes kommune bevilger kr 100 000 til Otra IL Motorsportgruppa i forbindelse med etableringen av motorcrossbane.

Dekkes av fritt disposisjonsfond.

Britt Ingrid Andersens forslag ble satt opp mot kommunedirektørens forslag

Britt Ingrid Andersens forslag ble enstemmig vedtatt.

Britt Ingrid Andersens forslag ble satt opp mot Finn Bjørn Rørviks forslag

Britt Ingrid Andersens forslag ble vedtatt med 18 mot 2 stemmer (Olav Andreas Erdvig, UA, Finn Bjørn Rørvik, H)

Deretter ble hele budsjettet tatt opp til votering.

Formannskapetets forslag til Årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023 - 2026 med endringer ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

- Framlagt årsbudsjett og økonomiplan vedtas i henhold til obligatoriske oppstillinger (vedlagt) som Evje og Hornnes kommunes drifts- og investeringsbudsjett for 2023 og som økonomiplan for 2023 til 2026.
- Rullering av kommuneplanens handlingsdel vedtas i henhold til vedlegg.
- Skattesatsene (skattørene) settes til den maksimalsats Stortinget bestemmer.
- For eiendomsskatteåret 2022 skal det skrives ut eiendomsskatt etter eiendomskatteloven (esktl) § 3 første ledd bokstav c – «berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum.» Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2022 er 7 promille, jfr esktl. § 11 1. ledd. Eiendomsskatten forfaller i to terminer: 30.04 og 31.10 i skatteåret. Takstvedteker for eiendomsskatt i Evje og Hornnes kommune, vedtatt i kommunestyret 30.05.13, skal gjelde for eiendomsskatteåret 2022, jfr esktl. § 10.
- Låneopptak 2023 settes til kr 14 500 000,-. Avdragstid settes til 30 år.
- Kommunale avgifter, gebyrer, egenandeler og husleiesatser vedtas i henhold til vedlegg. Foreldrebetaling i barnehage settes til nasjonal makspris.